

KARLSKRONA ORKESTERFÖRENING 100 ÅR

100 år

2013

Karlskrona Symfoniorkester

KARLSKRONA 2013

Utgivare: Karlskrona Orkesterförening.
Häftet säljes i huvudsak vid föreningens
konserttillfällen.

Tryck: Psilander Grafiska.
ISBN 978-91-637-3034-4

Omslagsbild: Orkestern efter en genomförd Tangokonsert 2009-05-31 under
ledning av Evgueni Lobas.

Förord

Hur beskriver man en symfoniorkesters 100-åriga tillvaro? Skall man göra en uppräknings av ett stort antal konserter? Beskriva många mer eller mindre tillfälliga dirigenter som passerat revy? Nej, det kan inte hjälpa att det för författaren av denna skrift blir en del subjektiva val. Om inte annat så kan det bli en alltför tråkig läsning för en utomstående annars. - Mina första erfarenheter av Karlskrona Orkesterförening var som konsertbesökare den 19 februari 1957. Då gästades orkestern av violinisten Leo Berlin (från 1961 Stockholmsfilharmonikernas konsertmästare) och Mendelssohns kända violinkonsert stod på programmet. Det gav en livslång kärlek till all den musik som går direkt till hjärtat. Man kan benämna det västerländsk konstmusik om man så vill. - Karlskronaorkestern har ju bestått av en samling människor som beundrat de stora tonsättarna, och små också för den delen. Av orkesterns alla medverkande under åren, fritidsmusiker, musiklärare, yrkesmusiker blir det ett urval här. Vissa av dem har varit pionjärer eller outhärliga för orkesterns bestånd över huvudtaget. Andra har varit mer anonyma men trogna arbetare i "vingården" som man säger. Jag försöker alltså på det sättet ta med lite av varje. Det blir även en del speciella eller roande detaljer som sticker av från det vardagliga. Arbetet med skriften har bestått av en kombination av forskning i det förflutna och egna upplevda minnen.

Föreningen heter fortfarande sedan 1913 Karlskrona Orkesterförening. Sen ett tiotal år tillbaka framträder orkestern med namnet **Karlskrona Symfoniorkester**. - Vid konserter då inga blåsare skall medverka i musiken blir benämningen i regel **Karlskrona Kammarorkester**.

Leif Karlsson

www.knaso.se

Musiksällskap i Karlskrona före orkesterföreningens tid.

I detta sammanhang skall ej närmare gås in på militärmusik som ju funnits i staden i princip från dess grundande 1680. Där var länge instrumentuppsättningen (skalmesja och trumma) dessutom sådan att den mest passade för de rent militära kraven. Under 1800-talet kunde stadens innevånare mer och mer njuta av underhållning från militärmusiker, i Hoglands Park redan från 1825 då planteringarna där just blivit iordningställda. Vidare på samma sätt också på Vämö (s.k. ”Tallet”), restauranger med fler ställen. Nu hade mässingsinstrumenten kommit att dominera. Då var det ofta en blåssexett som spelade. Vid högtidligare tillfällen kunde det annonseras om ”förstärkt” blåssexett.

Under i varje fall större delen av 1700-talet fanns några få stadsmusiker som fick en viss lön av magistraten, om än blygsam. De hade till uppgift att spela vid officiella tillställningar. Ofta fick stadsmusikern då själv organisera musiken med hjälp av några goda elever eller amatörer som gick att få tag i. Vill man ha ett par namn på stadsmusiker i Karlskrona kan nämnas Johann Melchior Engelhardt, verksam under början av 1700-talet (en son till honom blev Dir. Musices i Uppsala). År 1765 annonserade stadsmusikern Jöns Djurstedt om undervisning i musik. Stadsmusiker var formellt inte organiserade inom ett särskilt skrå men det var i skråliknande former.

För att inte bli för långgrandig vill jag nu gå in på en förening som kom till år 1815. Den blev ganska långvarig och fanns till år 1886. Verksamheten gick i vågor men där hände mycket. Att **Musicaliska Sällskapet i Carlskrona** som den hette kom till, berodde på att **Israel Nordvall**, till yrket jurist kom till staden. Han titulerades ”amiralitetsauditör”. Amiralitetskollegiet hade tidigare på Gustav III:s befallning flyttats till Stockholm. Dock, en del därav fick bli kvar i Carlskrona, nämligen den s. k. ”krigsrätten” och där blev Nordvall anställd. Ofta titulerades han även ”lagman” och med sitt sympatiska umgänges-sätt blev han ett känt namn inom societeten. Han spelade piano och orgel. Från Musikkonservatoriet i Stockholm hade han även erhållit bevis på sin kompetens. Så grundade han alltså detta sällskap. Det inrättades ”*Reglor för inrättande af ett musicaliskt sällskap i Carlskrona*”. År 1816 hette det: ”*Herrar amatörer samlas hvarje Måndagseftermiddag kl. 3 till repetition af den musik som af direktören bestämmes*”. Enligt handlingarna nämns musikdir. Nordvall och kassören Zackarias Pisarsky som ansvariga första tiden. Israel Nordvall (av tysk släkt) var en prästson, född i Linköping 26/5 1787, avliden i Karlskrona 1857. I sin dagliga verksamhet vid amiralitetet kom han osökt att handlägga vissa ärenden som rörde Sjöartilleriets musikkår. Detta bör ha gjort det lättare för honom att få personkontakter när han bildat sin ideella musikverksamhet. – I

denna musikverksamhet fanns, då det gäller orkesterinstrument vid denna tiden endast manliga deltagare. Somliga upphöjdes till ”arbetande medlemmar”. Andra var elever på stråkinstrument eller blåsinstrument ty det gavs även undervisning i sällskapet. Man fick då hålla till i Frimurarnas lokaler vid Drottninggatan. I en förteckning över eleverna (ett trettiotal) kan noteras att den kände galjonsbildhuggaren Johan Törnström hade en son, Emanuel, som undervisades på fagott. Den fattige torparsonen från Ramdala, som senare antog namnet Andreas Randel tog man också under sina vingars beskydd och han undervisades på violin. – Han blev sedermera konsertmästare i Hovkapellet, professor vid Musikaliska Akademien och tonsättare– mest känd för musiken till sånglustspelet ”Wermlänningarne” som från 1846 blev spelat över 800 gånger på Kungliga Teatern, (Operan). Inom sällskapet fanns också körsång.

Kring mitten av 1800-talet bildades runt om i landet bildningscirklar. Tanken var att människor inte bara ur den s. k. societén skulle få lite vidgade vyer. Musikaliska Sällskapet kom där att medverka med musik som kunde passa i detta sammanhang. Där blev då sång, instrumentalmusik, textläsning och annat i en gemytlig anda. Det framgår av de gamla programmen och övriga dokument. Under den tiden bör särskilt uppmärksammas **Johan Thomas Byström** som då var ordf. i sällskapet. Han var annars chef på Mekaniska Departementet på Örlogsvarvet, en omvälvande tid då ångfartyg konstruerades alltmer. Byström konstruerade dock andra marina anläggningar. Som musiker var han pianist och dirigent. Hans fru Sofie sjöng och spelade piano utmärkt. J. T. Byström (1810-1870) var bror till tonsättaren Oskar Byström. Släkten kom urspr. från Finland. Familjen Byström bodde först en tid på Östra Köpmansgatan 21 (nu kulturbyggnad), senare, från år 1863 på Västra Prinsgatan 43 (en av varvets personalbostäder för högre tjänstemän).

Några eldsjälar gjorde ansats att bilda en orkester 1879. Det bildades t.o.m. då ”Stadgar för Orchester-Sällskapet i Carlskrona, antagne vid allmänt sammanträde den 26 sept. 1879”. – Försöket rann av olika anledningar dock ut i den s. k. sanden.

År 1899 bildades ett musiksällskap i staden som länge kom att samverka med Karlskrona Orkesterförening. Köpmannen **Carl Stjernberg** som på 1890-talet fått utbildning vid Musikaliska Akademien i Stockholm samlade i sitt ungarlschem ett antal damer och herrar till sångövningar. Det blev början till det som sedan hette **Musikföreningen**. Man kan undra, när man antog det namnet, om man även tänkte bilda en orkester. – Nu blev det emellertid en blandad sångkör och det var vackert så. Inom Musikföreningen fanns dock några få instrumentalister också; Stjernberg själv var både violinist, pianist

och dirigent. På det sättet blev det ganska blandade program när man gav konserter för allmänheten. Musikföreningen fanns till 1971. Det finns ju nu så många andra körer i staden. Under slutet av 1800-talet och vidare, låt oss säga mot 1940-talet hörde musicerande i hemmen till det dagliga livet, särskilt i de mera borgerliga hemmen. Flickor och damer spelade piano och/eller sjöng, de manliga deltagarna spelade oftare något orkesterinstrument. Från en känd man i staden på sin tid, Lars Levertin, kom ett utlåtande 1930 då han skrev: *"De ideellt verksamma i staden har mera börjat komma från de breda folklagen, men tyvärr har intresset minskat från de sociala skikt där musiken, i alla fall den allvarliga tidigare haft sitt starkaste stöd och den har fått ge vika för "bridgen och jazzen"*. Lars. Levertin var rådman och fritidsviolinist och jag kommer längre fram att berätta mer om honom.

Karlskrona Orkesterförenings tillkomst.

I början av 1900-talet växte alltmer en önskan att bilda orkesterföreningar runt om i landet. Orsakerna till detta kan väl vara flera. Konsertföreningen i Stockholm kom till 1902 (med egen symfoniorkester 1914). År 1912 lyckades det att bilda orkesterföreningar i Gävle, Helsingborg och Norrköping med **statligt stöd** för att på så sätt kunna anställa yrkesmusiker. Kommunikationer med utbyggd tågtrafik bör ha gett människor nya impulser från omvärlden i musikkväg.

För att så rikta blickarna mot Karlskrona så hade alltså Musikföreningens kör bildats 1899. Ett par år därefter avslutade en man sina musikstudier i Berlin. Han var född i Karlskrona 1873 och kom att inneha flera musikbefattningar i staden. Sina första musikaliska lärospår fick han av stadsförsamlingens organist J. A. Askling som han sedan kom att efterträda. Hans namn var **Svante Sjöberg**, son till en guldsmed. År 1901 övertog S. Sjöberg dirigentskapet i Musikföreningens kör. Man förstod nu vilken mångsidig musiker han var (organist, tonsättare och dirigent). Det hände även att han spelade altfiol i kammarmusiksammanhang.

Det var nog så för Svante Sjöberg att han inte kände sig nöjd i längden med den repertoar Musikföreningen kunde framföra. Man saknade ju en symfoniorkester i staden så att man kunde framföra oratorier och andra verk. Det lyckades ibland att samla ihop tillfälligt hopsatta ensembler. Det var dock inte lätt. Så samlades några eldsjälar för att dryfta problemet. Man fick ihop ett antal musiker, (27 st.) amatörer, militärmusiker och väl dessutom en och annan av restaurangernas musiker som ju fanns på den tiden. En konsert genomfördes på så sätt redan 9 mars 1913 Det var det första försöket med en egen

symfoniorkester i staden. Programmet var: En symfoni av Haydn i D-dur, samt ett då nytt verk av Leone Sinigaglia ”Danze piemontese”. Så sjöng fru Levertin ett par sånger av Schumann med orkester varefter handlanden Carl Stjernberg framförde Bachs Air på violin till ackompanjemang av stråkar. Det hela gick av stapeln i Amiralitetskyrkan (Fredrikskyrkan höll på att renoveras) och leddes av Svante Sjöberg. - Dock, formellt bildades **Karlskrona Orkesterförening** 11 dec.1913 med en numerär av 30 personer och med Svante Sjöberg som dirigent. Första konserten ägde rum 10 feb. 1914 (varom ses mera nedan). Förutom symfonikonsserter blev det sedan också ett årligt samarbete med Musikföreningen. Detta tog sin början 19 april 1914 då Händels Messias framfördes. - I styrelsen vid det första konstituerande sammanträdet fanns polismästaren Lars Levertin, ordf., vidare musikdir. Svante Sjöberg, kaptenen E. Schmitterlöw, dåv. Sergeanten H. Lundberg och handlanden Carl Stjernberg. Föreningens första stadgar antogs 18 maj 1916. Vissa revideringar har senare skett.

Som ett litet kuriositet över orkesterföreningens ekonomi det första spelåret 1913-1914 kan nämnas följande från ett sammanträde 28 sept. 1914:

Det befanns, att behållningen av konserterna under verksamhetsåret 1913-1914 uppgick till den ståtliga summan av 71 kr. och 6 öre ... och beslöto de närvarandena att fördela den befintliga behållningen av de givna konserterna emellan de herrar yrkesmusici, som däri medverkat.

Ja, det är skillnad mot konserter i modern tid.

Det är klart att det blev vissa problem att hålla ihop verksamheten under 1:a världskriget. En liten bagatell som på sitt sätt är intressant är följande: Orkesterföreningen önskade ha egna pukor (som ju då förstås inte behövde transporteras till och från repetitioner, stora och skrymmande som dom är). Styrelsen försökte därför köpa ett par från Tyskland (Dresden) år 1916 men misslyckades på grund av licenssvårigheter. Hittills hade föreningen fått betjäna sig med ett par pukor lånade av Vendes artilleriregementes musikkår (Kristianstad). Det inleddes därför underhandlingar om inköp av tvenne pukor från instrumentmakare J. K. Gottfried i Köpenhamn. Ett par sådana kom också på provning och det begärdes för dessa ett pris av 180 kr. Orkesterns pukslagare meddelade emellertid den 5:e april 1917 att efter avprovningen den större av pukorna ”**blott ofullständigt lyckats släcka hans skönhetstörst**”.

Firman i Köpenhamn gick inte att kompromissa med så man valde då till slut att inhandla pukorna för det begärda priset. Med dessa pukor kom senare under detta år Musikföreningen och Orkesterföreningen i samarbete att framföra Bachs Johannespassion. – Det kan tilläggas att den nämnde orkesterns pukslagare var **Gustav Kuick**. I sin yrkesbefattning var han tamburmajor i Grenadjärernas musikkår.

Utöver symfonikonsserter som mera beskrivs senare skedde alltså under många år samarbeten med Musikföreningens kör och sångsolister. Som ett exempel på ett sådant ser vi då att Johannespassionen framfördes 15 april 1917 enligt nedanstående:

Fredrikskyrkan i Karlskrona.

Musikföreningens
68:e KONSERT

Söndagen den 15 April 1917 kl. 7 e. m.

PROGRAM:

Johannes-Passionen

— Jesu lidandes historia efter Evangelisten
Johannes — tonsatt för soli,
kör och orkester
af
JOH. SEB. BACH.

Solister: Fru Anna Levertin (sopr.), fröken Gertrud Sandquist (alt), herrar Nils Fahlman (evangelisten) och Erik Elfgrén (Petrus, Pilatus) fr. Stockholm samt Axel Norrman (Jesu parti) fr. Malmö.

Orkester: Karlskrona Orkesterförening.

Orgel: Herr Alfred Andersson.

Dirigent: Svante Sjöberg.

Sopranen Anna Levertin, altsångerskan Gertrud Sandquist och dirigenten Svante Sjöberg beskrivs mera längre fram.

HEDVIG OLSSON.
PHOTO.

Ett gammalt foto från år 1920 som jag ovan presenterat är det äldsta över Karlskrona Orkesterförening som jag känner till. (Det finns ett från 1923 också). På grund av en del lyckliga omständigheter kan jag datera det till 4 mars 1920. Där är ingen kör i Fredrikskyrkan vid tillfället; alltså en symfonikonsert i kyrka vilket visat sig vara unikt under dessa år. Calle Stjernberg, den ordinarie konsertmästaren har tillfälligt fått maka plats för en gästande violinist som här är Henri Marteau (1874-1934), en av Europas stora stjärnor vid denna tid. Fransman till börden blev han svensk medborgare år 1920. Dock kom han att verka i Sverige bara några få år och var i övrigt utomlands. Konsertprogrammet vid detta tillfälle syns nedan i förteckningen över program under orkesterns tio första år. Det var alltså i Coriolanusuvertyren som Marteau agerade konsertmästare. För övrigt framträdde han som solist i Beethovens violinkonsert. Dessutom spelade han då Bachs kända Chaconne för soloviolin. Bakom honom på andra pulten ser vi rådmannen Lars Levertin. Bakom honom vid samma pult bör av utseendet att döma, vara Carl Gudmundsson. Bakom honom så, vid en egen pult kapten Schmitterlöw. Nestorn i församlingen var Ferdinand Heimdahl med sin buskiga mustasch och stämledare för andrafiolerna. Det sades att han behöll sitt ungdomliga sätt högt upp i åren. Han deltog i orkesterns övningar till kort före sitt frånfälle i nov. 1929 i en ålder av 81 år, en högt skattad och känd musikprofil i staden. Vid första cellopulten, höger i bild är Calle Stjernbergs bror Arvid, urmakare till yrket. Av de två kontrabasisterna är musikfanj. F. O. Schönbeck den till vänster. Han var stor till sin lekamen men sades röra sig förvånande lätt under långa marscher. Han avled dock oväntat redan 1922. Mannen som spelar fagott var Arvid Sandquist. Han sade sig börja spela fagott eftersom det var ont om fagottister även bland militärmusikerna i staden. Till yrket var han kassör i flottans pensionskassa, i orkestern kassör i många år. Dirigent var Svante Sjöberg och det förblev han från orkesterns tillkomst 1913 tills han avled 1935. Det skämtades vid något tillfälle om honom att han skulle kunna säga: *"Karlskrona Orkesterförening, det är jag det"*.

Bilden över orkestern år 1920 är från Blekinge Museums arkivalier.

Nu finns ingen egentlig förteckning över musikerna från det tillfället år 1920. När vi kommer till år 1923 emellertid, så hade man i orkesterföreningen 63 stödjande medlemmar. Dessutom var orkesterns aktiva musiker det året enligt följande:

Dirigent: Svante Sjöberg, musikdir.

1:a violiner: C. Stjernberg, grosshandl. (konsertmäst.)

E. Schmiterlöv, kapten

L. Levertin, polismäst.

C. Gudmundsson, musikdir.

F. Ewers, arkitekt

H. Andersson, musiker

2:a violiner: F. Heimdahl, musikdir.

E. S. Linden, folkskollärare

I. Engström, musiker

B. T. Larsson, musikserg.

Altvioliner: M. Resén, marinintendent

K. Friman, musikkonstapel

Violonceller: E. V. Palmér, musikfanj.

A. L. Stjernberg, fabrikör

J. Ericsson, musiker

Kontrabasar: I. Johansson, musikserg.

J. Persson, musikkonst.

Flöjter: O.G. Alm, musikdir.

G. Friman, musikkonst.

E. Rudberg, kapten

Oboer: C. Lund, musikserg.

A.O. Rosen, musikserg.

Klarinetter: C. Olsson, musikfanj.

C. Högdahl, musikserg.

Fagotter: A. Sandquist, kassör
J. Lund, musikserg.

Trumpeter: G. Hansson, musikserg.
O. Håkansson, musikserg.

Valthorn: A. Johansson, musikfanj.
J. Johansson, musikkonst.

Basuner: V.V. Sjöborg, musikkonst.
S. Hansson, musikkonst.
J. Persson, musikserg.

Slagverk: G. Kuick, reg. trumsl.

För att nu närmare beskriva en del av dessa personer vill jag först nämna en bestämd musiker; **J. Johansson (Jocke J.)**, ovan valthornist i orkestern. Han blev senare mycket känd av karlskronabor bl. a. som ”tamburmajor” i Flottans musikkår. Han är den ende av de gamle som undertecknad har något minne av då jag började medverka i orkestern 1962. Jocke J. spelade där då i 2:a fiolstämman och slutade 1964 högt upp i åren kommen. – Något han då berättade vid ett tillfälle var, att några militärmusiker hade för vana att gå till en liten egen fest ibland. En av gubbarna där hade en fru som inte såg med blida ögon på detta. Därför lurade han sin fru genom att ta med musikinstrumentlådan och låtsas att han gick till en repetition. Emellertid var det bara flytande starkvaror han lagt i lådan. – Så småningom skulle det verkligen spelas i orkestern. När den nämnde musikern kom till repetitionen hade han glömt innehållet och där var då bara flaskan kvar men inget instrument. ”Jocke J.” född 1887 gick i pension från Flottans musikkår 1942. Vi förstår alltså att han var musikaliskt verksam många år därefter.

Vid en allmän översikt ser man på yrkestitlar att 2 män var ”musiker”. Då kan man nog utgå ifrån att de hade anställning på någon restaurang eller biograf i staden. (Ljudfilmen kom först 1930). På Stadshotellet med fler ställen spelade ofta en pianotrio eller liknande. En av förstaviolinisterna, Frans Ewers var arkitekt som synes. Han kunde 1921 även stoltsera med att vara medskapare av Skandia biograf- och teaterlokal på Borgmästaregatan. Vid invigningen då spelade orkestern. Den höll sedan ofta sina konserter där, (alternativt Imperialbiografen) tills konserthusteatern vid Stortorget invigdes 1939. Militär-

musiker anlitas som synes, främst i blåsarbesättning. Det fanns ju 3 musikkårer i staden fram till 1928. Då drogs nämligen grenadjärernas kår in. Vidare försvann kustartilleriets musikkår 1958. Sedan är endast Marinens Musikkår ”flottans musikkår” kvar. I deras kontrakt ingick till år 1971 att medverka vid behov i stadens orkesterförening. Det sades att under de tidigaste åren rekryterades militärmusikerna till orkesterföreningen mest från kustartilleriet. Flera av dem spelade då stråkinstrument i orkestern som ju framgår i förteckningen.

Närmare beskrivning av vissa musiker under de första åren.

Svante Sjöberg, orkesterns ledare till 1935 hade flera befattningar i staden. Han var organist i Stadsförsamlingen och en mycket respekterad orgelspelare. Även en kyrkokör fanns där. Men det var främst Musikföreningen med sin kör som kom att medverka och då ofta med orkesterföreningen. Allt detta leddes av Svante Sjöberg. Vidare var han lärare i sång och musik på både Högre Allmänna Läroverket och Högre Läroverket För Flickor. Det heter i annalerna att Svantes far var guldsmed. Det var väl så, men uppgifter finns att han även var kyrko- och skolvaktmästare. Det kan då osökt ha blivit så att gossen Svante kom att få följa med sin far i kyrkan där gamle organisten Johan August Askling arbetade. Svante fick sina första musikaliska lärospån av Askling. Senare blev det studier i Stockholm på Akademien från 1893. Den kände organisten och tonsättaren Otto Olsson var studiekamrat med Svante där. Han mindes honom som en smärt, mörklockig, spänstig ung man. Sjöberg var då 21 år och skulle snart upp i organistexamen som han också klarade med glans 1895. Vidare blev det studier i Berlin. - För sitt uppoffrande arbete, inte minst i Karlskronas ideella musikliv blev S. Sjöberg mycket uppskattad. Han beskrevs ibland som något av en envöldshärskare, men det behövdes kanske emellanåt och han var omtyckt av sångare och musiker. År 1930 blev han ledamot i MA och fick även andra utmärkelser. Han avled i jan. 1935 och fick då en hedersam beskrivning av kollegan Torsten Wall i Bl. L. Tidning. Liknande så även av rådmannen och violinisten Lars Levertin i Sydöstran. Svante Sjöbergs familjegrav är belägen vid sydvästra delen av Vämö kyrkogård. Musikvänner reste vården och de var säkert många. Minnesstenen där med sin fina reliefbild av Svante kan vara värd ett besök. Bland hans kompositioner kan nämnas Gustaf-Vasauvertyg för stor orkester. Den har framförts av flera av landets främsta orkestrar. En violinsonat av honom finns även inspelad. – En bror till Svante, Anton Sjöberg var lärare i möbelmåleri vid Karlskrona Verkstadsskolor. – Svante fick fyra barn, där en dotter, Brita kom att bli en mycket anlitaad sångsolist i staden, bl. a. i oratorier. En son, Sven Gösta blev organist i Solna församling, Stockholm.

Carl Stjernberg, orkesterns förste konsertmästare, hade under början av 1890-talet studerat vid Musikaliska Akademien. I Karlskrona startade han upp Musikföreningen 1899 som jag nämnt. Han förblev ogift. Det hände att han vid vissa konserter framträdde som både violinist, pianist och dirigent. Till yrket var han annars köpman, inom vilken genre är oklart. Kanske arbetade han i affär tillsammans med sin bror **Arvid Stjernberg** som hade ett urmakeri vid Stortorget (där sedan posthus blev byggt.) Som urmakare erhöll han gesällbrev 1890 och så spelade han violoncell i orkestern. Bägge bröderna bodde dessutom nära varandra vid den nämnda platsen. Calle Stjernberg blev bara 57 år. Han avled 23 aug. 1929. Saknaden efter honom blev stor. I minnesorden skrevs: *"För de som kände honom var han inkarnationen av begreppet vänskap"*. Men för Karlskrona Orkesterförening måste "the show go on".

Svante Sjöberg (1873-1935)
Bild BLM

Carl Stjernberg (1873-1929)
Bild BLM

Arvid L. Stjernberg. Bild: BLM

Lars Levertin fanns bland 1:a violinisterna i orkestern. Han var född 21/12 1865 i Maria församling, Stockholms län. Inflyttad till Karlskrona Stadsförsamling 1897. Konfirmerad i Mosaiska församlingen 24/5 1892. Borgerligt vigd 5/12 1898 med **Anna Vilhelmina Hjort**. De fick en dotter, Ester, journalist, född 24/12 1904 i Karlskrona. Lars var bror till den kände litteraturprofessorn Oskar Levertin och släkten härrörde från en tidig östeuropeisk judisk invandring. I bokverket Karlskronas Historia från 1930 som publicisten J. Bromé gav ut skrev Lars Levertin kapitlet om musik och teater. Han hade flera titlar; polismästare, rådman m. m. Hans blivande fru Anna studerade sång i Stockholm och Paris och Lars själv violin i Stockholm. Anna kom att turnera med Wilhelm Stenhammar, den store tonsättaren och pianisten. Hon förespåddes då en internationell karriär.- Men så gifte hon sig med Lars Levertin och kom till Karlskrona. Där blev hon en mycket anlitad sopran och sångpedagog och kom att framträda med Karlskrona Orkesterförening m. m. När Lars Olof Levertin avlidit 4/5 1940 flyttade hustrun och dottern till Stockholm (Styrmansgatan 4). **Anna Levertin** fick ett långt liv och hon avled 29/3 1956 i sitt hem vid Grev Magnigatan 5, Stockholm. I Karlskrona bodde paret på Hästkvarnsgatan 2 med sin vidunderliga utsikt över Kungsbron och havet.

Lars Levertin (1865-1940)

Bild: Kungl. Bibl.

Anna Levertin (1865-1956)

Bild: Kungl. Bibl.

Ferdinand Heimdal var alltså på äldre dar trogen stämledare för 2:a violinstämman i orkestern. Som militärmusiker var han sedan länge en känd figur i staden. Under många år spelade militärmusiker i Hoglands park **2 ggr** i veckan, ofta som sextett, men ibland hette det att det var en "förstärkt" sextett. Det s. k. "Tallet" på Vämö var också en plats där sådan musik förekom (Det fanns ju 3 musikkårer till 1928). Ferdinand Heimdal, musikledare i kustartilleriets musikkår, medverkade flitigt. Hans eget instrument var främst

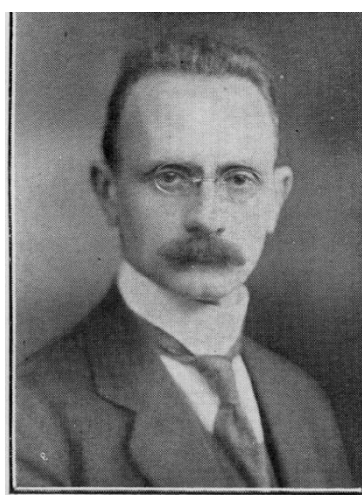
esskornett. Han undervisade vidare i fiolspel. Han ledde även kör i staden. Tiden närmast pensionen 1915 var han musikdir. i Flottans musikkår. Traditionsmässigt spelas Heimdals marsch ”1:a majrevelj” av Marinens Musikkår i modern tid varje år med stor uppslutning av Karlskronabor vid marscherande tidig morgon genom staden. - Karlskronafödd var han uppburen som få och han innehade den sällsynta utmärkelsen Litteris et Artibus och avled alltså i nov. 1929 i en ålder av 81 år som jag också tidigare nämnt. Hans fullständiga namn var Frans Ferdinand Heimdahl.

Ferdinand Heimdahl (1848-1929)
Bild: BLM

Carl Gudmundsson (1884-1970)
Bild: BLM

Oscar Georg Alm
Bild: BLM

Från 1918 fanns **Carl Gudmundsson** med i orkestern. Från de som min-
des honom har jag förstått att han var en hedersman i varje tum. När Svante
Sjöberg avlidit 1935 tog han över dirigentskapet för orkestern. Det fortfor
han med till 1944, men även delvis till 1949. Eftersom vi ser att han först länge
spelade 1:a violin i orkestern (vid tillfällen som konsertmästare) har jag förstått
att det i stråkstämmorna blev en stor tillgång att ha en sådan dirigent. Det är

omvittnat att Carl Gudmundsson gav en hel del lektioner i violinspel. Han spelade även altfiol. Som militärmusiker var annars hans instrument B-kornett. Vad är i övrigt att säga om honom?. Jo, han föddes i Skåne, Barsebäck 1884. Efter utbildning och annan tjänst kom han (närmast från Boden) till Karlskrona 1918 som musikdir. vid Kustartilleriets Musikkår. Gudmundsson föreföll vid första anblicken allvarlig, men det visade sig snart, att under den till synes karga ytan fanns en sprudlande humor. – Ja, det var ju ett helt annat samhälle man levde i då. De amatörmusiker som kom till orkesterföreningen var eldsjälar som levde för sitt fritidsintresse och de hade i flera fall sitt yrke mera för att kunna försörja sig. I viss mån fanns det förhållandet in på 1960-talet.

Oscar Georg Alm var också en av de militära musikledarna i staden, och då för Grenadjärernas Musikkår från 1912 till 1927 då denna musikavd. drogs in. O.G. Alm var född 1877 i Gårdsby socken, Kronobergs län och tillhörde en känd musikersläkt. Som militärmusiker kom han till Karlskrona 1903. Hans instrument var tvärflöjt som han även spelade i orkesterföreningen. År 1925 öppnade han så en affär intill Stadshotellet, Norra Smedjegatan 1 ”Svenska Pianoaffären”, där det annonserades om ”Flyglar och Pianon, Dragspel, Violiner och tillbehör”. Affären levde vidare efter O. G. Alm på Ronnebygatan 21, dock mera som en allmän Radio och musikaffär (”Alms Radio”) och den upphörde först 1988.

Fagottisten **Arvid Sandquist**, född 1883, var till yrket kassör i flottans pensionskassa. Med denna bakgrund bör det ha passat honom att vara kassör i orkesterföreningen som han var i många år. Han kan även kommas ihåg på grund av att han skrev en liten jubileumsskrift när orkestern firade 10 år. Den finns fortfarande och är mycket läsvärd. Arvid växte upp i en köpmansfamilj tillsammans med sin syster **Gertrud** på Borgmästaregatan 11. Jag vill då även nämna något om Gertrud, född 1885, därför att hon blev en flitigt anlitad altsångerska. Tillsammans med Orkester- och Musikföreningen sjöng hon ofta solopartier i oratorier. Gärna framträdde hon då tillsammans med sin pedagog Anna Levertin. Gertrud flyttade så småningom till Stockholm. - För att göra en lång historia kort kan nämnas att fröken Gertrud Bernhardina Sandquist avled 6 nov. 1963 på Södersjukhuset i Stockholm.

Arvid Sandquist var även känd som en skicklig karikaturtecknare under namnet "Aja Bartinsky". Så här tolkade han Svante Sjöberg.

Arvid Sandquist, (1883-1955)
fagottist i orkestern.

Nedan ses ett självporträtt av karikaturtecknaren som fagottist. Det är tydligt att han hade en hund också.

Fröken Gertrud Sandquist (alt)
Bild: Musikf. i K-a

Fröken Malin Stangenberg (sopran)
Bild: Musikf. i K-a

När jag nu nämnt något om Gertrud Sandquist bör även en annan sångsolist nämnas som var mycket verksam tillsammans med orkesterföreningen och Musikföreningen i början av 1900-talet. Hon hette **Malin Stangenberg**, född 1867 och dotter till en tobaksfabrikör i staden (Kyrkogatan 16). Malin blev Karlskrona trogen hela sitt liv och avled 1953. Hon var de sista åren bosatt på Pantarholmen under adressen c/o H. Andersson, Holmgatan 16D.

Kaptenen **Edward Schmiterlöv**, född 1869 var ju med redan vid orkesterns första sammanträde. Han blev anställd vid Karlskrona Grenadjärregemente 1902 men hade även en civil utbildning som bokhållare. I orkestern spelade han 1:a violin. - Arkitekten **Frans Ewers**, en av 1:violinisterna under de tidigaste åren fanns ju med. Enligt en byggnadsinventering av Stadsarkitektkontoret visade det sig att han var arkitekten bakom Skandia biografteater som invigdes 1921. Han var med vid invigningen då orkestern spelade. I våra dagar finns Karlskrona kommuns konsthall där och den stora salen är kvar. Efter några år flyttade Frans Ewers sedan till Malmö - En man som bara var med under orkesterns första tid var **Nils Groth**. I sitt yrke var han registrator vid Riksbanken. Han tillhörde 1:a violinisterna i orkestern. Tyvärr avled han hastigt redan 1920. I minnesorden efter honom hette det ..."Särskilt bland kamraterna i denna stämman torde hans insats i orkesterarbetet länge minnas ...när en konsert var över kunde han sedan i samkvämet liva upp den kanske något dystra stämningen med en eller annan visa sjungen med hans vackra, klingande tenor".

Slutligen kan även några andra militärmusiker som var verksamma i orkesterföreningen under dess första år nämnas med några få uppgifter:

Carl Johan Lund var född 1896 och kom in vid Karlskrona Grenadjärregementet 1911 som musikelev. År 1928 blev han överflyttad till Gotland. Som synes spelade han oboe i orkestern. **Carl August Emil Olsson**, född i Malmöhus län 1881 kom till grenadjärregementet 1902. Bl. a. var han ordf. i Sv. Musikerförbundets avd. i K-a. Som synes spelade han klarinett i orkestern. **Emil Palmer**, likaså född i Malmöhus län 1881 kom till grenadjärregementet 1903. Han spelade violoncell i orkesterföreningen men trumpet som militärmusiker och avled redan år 1926.

Tidig verksamhet med konserter.

Då orkesterföreningen firade 5-årsjubileum 1918 stod i lokaltidningen en utförlig presentation över verksamheten. Det noterades då att det i 1:a paragrafen i orkesterföreningens stadgar står, att *"föreningen har till ändamål att emot en billig avgift göra god orkestermusik känd och värderad av en större allmänhet"*. Det förklarades också att till att börja med erhöll föreningen inget understöd alls utan var hänvisad till medlemsavgifter, konsertinkomster och tillfälliga bidrag (bl.a. "Fam. Rubens donationsfond" som även vid ett par tillfällen uppmuntrat Musikföreningen). Under åren 1917-1919 åtnjöt Orkesterföreningen dock ett årligt anslag från kommunen på 500 kr som senare höjdes till 2000 kr. och så till 4000 kr. Senare sänktes detta till 2000 kr. igen. Vid konserter hyrde man in tillfälliga musiker från biografkapellen och de på hotellen tillfälligt anställda musikerna.

Fyra konserter hade i regel getts årligen varvid Beethoven, Mozart, Mendelssohn, Haydn, Schubert jämte åtskilliga andra av tonkonstens mästare tolkats av orkestern. Man skrev så vid femårsjubileet: "En dryg del af förtjänsten om orkesterns konstnärliga framgångar falla gifvetvis på dess dirigent Svante Sjöberg, hvilken sedan föreningens början med säker hand ledt orkesterns arbete. Då och då har någon solist lämnat sin värdefulla medverkan hvarvid det vokala inslaget gjorts af bl. a. fru Anna Levertin och fröken Gertrud Sandquist och det instrumentala af orkesterns bepröfvade konsertmästare Calle Stjernberg samt violinisten Sven Kjellström. Till grannstäderna har orkestern gjort två tournéer, en till Ronneby och en till Karlshamn. De oerhörda kostnaderna ha emellertid på senare tiden omöjliggjort hvarje företag i den vägen. – Slutligen må nämnas att Musikföreningen vid sina oratoriekonserter haft förmånen af orkesterföreningens rutinerade medverkan."

Som en slutkläm skrev man så även i tidningen vid femårsjubileet: *"Då föreningen därför om onsdag går att fira sin femårsdag, icke med några stora festligheter, utan helt enkelt genom att ge en konsert med värdefullt program*

och emot billig afgift, synes det vara stadens innevånare en enkel plikt att genom att mangrannt infinna sig på konserten betyga föreningen sin tacksamhet för hvad den gjort och alltjämt verkar. Ty det är den ärligen förtjänt af."

En lista på program över symfonikonsserterna från föreningens början t. o. m. år 1923 redovisas enl. nedan. Konserterna ägde rum i Kustartilleriets exercishus (vid Vallgatan) om inte annat anges. Då är de konsserterna inte med som gjordes i samarbete med Musikkföreningen, i regel en om året (oratorier och likn.) Utan undantag var Svante Sjöberg dirigent.

10/2 1914

W.A.Mozart: Symf. i Ess-dur, komp 1788. F. Mendelssohn: Arior ur orat. Elias. R. Wagner: Högtidståget till dômen (ur Lohengrin). H. Berlioz: Ungersk marsch ur Faust.

8/4 1914

L. van Beethoven: Uvertyr Coriolanus op. 62 och romans f. violin och ork. op. 25 (solist Carl Stjernberg). F. Schubert: Balettmusik ur Rosamunda op. 26. J. Haydn: Symfoni i C-dur.

7/2 1915

L. van Beethoven: Symfoni nr 1 op 21. W.A.Mozart: Eine Kleine Nachtsmusik F. Mendelssohn: Bröllopsmarsch ur Midsommarnattsdröm.

25/3 1915

J. Haydn: Symfoni i G-dur (Militärs.). C. M. von Veber: Uv. t. Friskyttan H. Wieniawski: Romans ur violinkonsert i d-moll. (solist, C. Stjernberg)

13/2 1916

F. Schubert: Symfoni i h-moll (den ofullb.). R. Wagner: Högtidståget till Dômen ur op. Lohengrin. E. Grieg: Ur Peer-Gyntsvit. F. Mendelssohn: Bröllopsmarsch ur Midsommarnattsdröm.

19/3 1916

W.A.Mozart: Symf. nr 40 i g-moll. L. van Beethoven: Romans i F-dur för violin och orkester (solist, C. Stjernberg). N.W. Gade: Uvertyr till Ossian. G. Meyerbeer: Kröningsmarsch ur op. Profeten.

9/5 1916

J. Haydn: Symfoni i D-dur. W.A. Mozart: Larghetto ur Klarinettkvintett. L. van Beethoven: Uvertyr Konung Stephan op. 117. Leone Sinigaglia: Danze piemontesi op.31.

19/11 1916

J. Haydn: Symf. G-dur (med pukslaget). W.A. Mozart: Uvertyr t. Don Juan. Anton Rubinstein: Molto Lento ("Sfärernas musik") för stråkar ur op. 17. F. Mendelssohn: Prästernas krigsmarsch ur Athalia.

16/12 1916

J. Haydn: Symf. G-dur (militärs.) C. M. von Veber: Uvertyren t. Friskyttan. G. F. Händel: Sinfonia pastorale ur Messias. H. Berlioz: Ungersk Marsch ur Faust.

4/2 1917 Karlshamns kyrka

J. Haydn: Symf. G-dur (med puksl.). N.W. Gade: Nachklänge von Ossian. L. van Beethoven: Adagio cantabile F-dur (solist, Carl Stjernberg). F. Mendelssohn: Aria för tenor med ork. ur oratoriet Elias (solist, R. Fernström) A. Rubinstein: Molto lento ("Sfärernas musik") för stråkar. F. Mendelssohn: Bröllopsmarsch ur Midsommarnattsdröm

13/3 1917 Karlskrona Teater ("Gamla Teatern")

F. Mendelssohn: Symf. nr 3 (Skotska). J. Haydn: 2 sånger ur Årstiderna för sopran och ork. (solist, Anna Levertin). Edv. Grieg: 2 elegiska melodier för stråkar op. 34. R. Wagner: Förspel till Mästersångarna i Nürnberg.

18/3 1917

F. Mendelssohn: Symf. nr 3 (Skotska). Edv. Grieg: 2 elegiska melodier för stråkar op. 34. R. Wagner: Förspel till Mästersångarna i Nürnberg.

29/4 1917

W.A. Mozart: Symf. nr 35 i D-dur. Svante Sjöberg: Konsertuvertyr i d-moll. Armas Järnefelt: Berceuse g-moll. J. Strauss: An Der Schönen Blauen Donau.

9/12 1917 Amiralitetskyrkan, 100-årsminnet av Niels W. Gade.

N.W. Gade: Symf. nr 4 i B-dur. Elverskud, ballad för soli kör och orkester op. 30. Solister: fru Anna Lervertin, frk. Gertrud Sandquist samt herr Nils Fahlström från Stockholm.

25/2 1918 Karlskrona Teater.

L. van Beethoven: Uvertyr till Egmont. Konsert för violin och ork. op. 61 (solist, Sven Kjellström). Symf. nr 2 D-dur op. 36

1/4 1918

J. Haydn: Symf. nr 7 i C-dur. W.A. Mozart: Uvertyr till Trollflöjten. J. Brahms: 2 ungerska danser nr 7 o nr 2. Edv. Grieg: Hyllningsmarsch ur Sigurd Jorsalfar.

25/4 1918

F. Schubert: Symf nr 8 ("den ofullbordade"). Niels W. Gade: Uvertyr till Ossian. A. Rubinstein: Molto lento (Sfärernas musik) för stråkar. F. Schubert: Balett-musik ur Rosamunda.

11/12 1918

L. van Beethoven: Symf. nr 4 B-dur op. 60. Uvertyr till "Konung Stephan" op. 117. Edv. Grieg: Ur Holbergsvit för stråkar, Saraband o Gavott. Moritz Moszkowski: 2 spanska danser.

28/2 1919

W.A. Mozart: Symf. i Ess-dur komp. 1788. Uvert. till Don Juan. Edv. Grieg: Ur Peer-Gyntsvit nr 1, Aases död o Anitras dans (stråkar). G. Meyerbeer: Kröningsmarsch ur op. Profeten.

26/3 1919 Karlskrona Teater

G. Bizet: L'Arlesiennesvit nr. 1. Max Bruch: Konsert i g-moll f. violin och orkester, solist, Sven Kjellström. J. Brahms: 2 ung. danser, nr 2 och 7. Svante Sjöberg: Gustaf Wasa, symfonisk uvertyr.

11/5 1919 Ronneby Teater

G. Bizet: L'Arlesiennesvit nr 1. F. Mendelssohn: Konsertuv. Hebriderna op 26. E. Grieg: Ur Peer-Gyntsvit nr 1, Aases död o Anitras dans. Moritz Moszkowski: 2 spanska danser. H. Berlioz: Ungersk marsch ur Faust.

26/10 1919

G. Bizet: L'Arlesiennevit nr 1. F. Mendelssohn: Konsertuv. Hebriderna op. 26. A. Järnefelt: Berceuse. M. Moszkowski: 3 spanska danser. E. Grieg: Hyllningsmarsch ur Sigurd Jorsalfar.

21/11 1919

J. Haydn: Symf. Ess-dur (med pukvirveln). W.A. Mozart: Ur Eine Kleine. Romans och Menuett. A. Dvorák: Romanze ur svit f. ork. op. 39. R. Wagner: Högtidståget till dōmen ur op. Lohengrin. F. Mendelssohn: Prästernas krigsmarsch ur Athalia.

4/3 1920 Fredrikskyrkan

L. van Beethoven: Uvertyr t. Coriolanus op. 62. J. S. Bach: Chaconne f. solo-violin. L. van Beethoven: Violinkonsert op. 61. solist, Henri Marteau.

8/4 1920

J. Haydn: Symf. G-dur (militärs) . Johan Svendsen: Romans f. violin och orkester. solist, Carl Stjernberg. J. Sibelius: Valse triste. E. Grieg: I höst, konsertuvertyr. op.11.

7/11 1920

C. M. von Veber: Uvertyren till Friskyttan. F. Schubert: Balettm. ur Rosamunda. Aug. Söderman: Bröllopsmarsch ur Bröllopet på Ulfåsa. J. Brahms: 2 ungerska danser, nr 5 och nr 6. J. Strauss: Künstlerleben, vals.

12/12 1920 Amiralitetskyrkan

L. van Beethoven: Symf. nr 5 op. 67. E. Grieg: Konsert för piano och ork. solist, Edvin Svensson.

6/3 1921

J. Haydn: Symf. nr 2 D-dur. A. Boieldieu: Uvertyren till Hvita frun. A. Dvorák: Ur svit op. 39, polka o romanze. Engelb. Humperdink: Knusper-walsen ("pepparkaksvalsen") ur op. Hans och Greta.

10/4 1921 Sölvesborgs Godtemplarsal. / även föreställn. i Karlshamns kyrka.

J. Haydn: Symf. D-dur. L. van Beethoven: Uvertyr till Coriolanus op 62.
J. Svendsen: Romans f. violin och ork. op 26. solist, Carl Stjernberg. A. Dvorák:
Ur svit op. 39, Andante con moto. G. F. Händel: Sinfonia pastorale ur Messias.
F. Mendelssohn: Prästernas krigsmarsch ur Athalia.

1/11 1921 Läroverkets Stora sal.

W.A. Mozart: Symf. nr 35 D-dur. Camille Saint-Saens: Förspel till Syndafloeden.
Engelbert. Humperdink: Ur op. Hans och Greta, John Blunds visa, Aftonbön,
”Pepparkaksvalsen”. A. Boieldieu: Uvertyren till Hvita frun.

11/12 1921 Skandiabiografen.

L. van Beethoven: Symfoni nr 1. C. W. Gluck: Uv. till Ifigenia i Aulis.
J. Haydn: Largo i Fiss-dur för stråkar. Leone Sinigaglia: Danze piemontesi.
H. Berlioz: Ungersk marsch ur Faust.

5/2 1922 Skandiabiografen, 2 föreställningar.

J. Offenbach: Uvertyr t. Orfeus i underjorden. J. Strauss: Künstlerleben, vals.
W.A. Mozart: Ur Eine Kleine ... Romans o Menuett. A. Dvorák: Romans ur
orkestersvit op. 39. E. Grieg: Hyllningsmarsch ur Sigurd Jorsalfar op. 56.

5/3 1922 Skandiabiografen, 2 föreställningar.

F. Mendelssohn: Konsertuv. Hebriderna op 26. N.W. Gade: Andante con moto
ur symfoni nr 4 B-dur. J. Brahms: 2 ung. danser, nr 5 o 6. E. Grieg: Ur sviten
Från Holbergs tid f. stråkar. Saraband o Gavott. E. Grieg: Landkjending för
manskör, barytonsolo och ork. op. 31. solist, major S. Ericsson, kör, Sand-
grenska manskören.

9/4 1922 Skandiabiografen

Niels W. Gade: Symf. nr 4 B-dur. F. Mendelssohn: Ur musiken till Midsommar-
nattsdröm, Notturmo o Intermezzo. A. Järnefelt: Berceuse. R. Wagner: Hög-
tidståget till dômen ur op. Lohengrin. J. Svendsen: Norsk rapsodi nr 3, op 21.

5/11 1922 Imperialbiografen, 2 föreställningar.

E. Grieg: Peer Gyntsvit nr 1 op. 46. Camille Saent-Saens: Konsert för violoncell
och ork. solist Hans Buttermund. M. Bruch: Kol Nidre, adagio f. violoncell och
orkester. A. Hallén: Om hösten, 2 lyriska tonbilder op. 38.

3/12 1922 Imperialbiografen, 2 föreställningar

L. van Beethoven: Uvertyr till Coriolanus op. 62. W.A. Mozart: Konsert nr 4 D-dur för violin och ork. solist, prof. Géza von Kresz, violin. L. van Beethoven: Romans i F-dur för violin o ork. op.50. Leone Sinigaglia: Rapsodia piemontese för violin o ork. op. 26. P. Tschaikowsky: Ur baletten Nötknäpparen, marsch och vals de fleurs.

11/2 1923 Imperialbiografen, 2 föreställningar

Medverkande: Herrar Max Hirzel (tenor) och Herman Kutzschbach (1:e kapellmästare från Statsoperan i Dresden. J. Haydn: Symfoni nr 3. W.A. Mozart: Aria ur Trollflöjten (Hirzel o K.). R. Wagner: Walters prissång ur Mästersångarne (Hirzel o K.). Jean Sibelius: Finlandia, tondikt op 26.

11/3 1923 Imperialbiografen, 2 föreställningar

L. van Beethoven: Symfoni nr 6 (pastorale). A. Söderman: Offertorium ur Katolsk mässa. A. Söderman: Försp. till skådespelet Marsk Stigs döttrar. L. Norman: Konsertuvertyr i Ess-dur op 21.

2/4 1923 Imperialbiografen, 2 föreställningar

C. M. von Veber: Uv. till Friskyttan. Eng. Humperdinck: John Blunds visa och Aftonbönen ur Hans och Greta. J. Sibelius: Finlandia, tondikt op. 26. P. Tschaikowsky: Ur balettsviten Nötknäpparen, marsch och vals. G. Verdi: Hymn och triumfmarsch ur op. Aida.

4/11 1923 Imperialbiografen, 2 föreställningar

Niels W. Gade: Uvertyr till Ossian. Camille Saint-Saens: Förspel till Syndafloren (bibl. dikt) op. 45. J. Svendsen: Norsk Rapsodi op. 21. J. Haydn: Symfoni i f-moll (s.k. avskedssymfonin).

Som vi ser ovan hade violinisten **Sven Kjellström** (1875-1950) varit solist vid 2 tillfällen. Han blev ju särskilt känd som primarie i sin kvartett. – Det berättas att när Kjellströmkvartetten spelade i en liten ort i Norrland framfördes Beethovens sista stråkvartett. Kjellström förklarade därvid att man skulle spela i version utan den kända fugan, som Beethoven tillagt i efterhand. –Dagen efter kunde man så läsa i lokaltidningen *"Musikerna var nog skickliga, men nästa gång hoppas vi att de tar med tuban"*.

Ett medlem i orkestern under tidiga år var **Inga Böckman** (senare gift Sandberg). Hennes instrument var cello. Hon studerade cellospel vid konservatoriet i Malmö kring 1930. Ett par, tre år var hon sedan med i orkestern innan hon flyttade från staden och fick musiken som yrke. I sina memoarer nämnde hon att det under några år på 1920-talet fanns en violinist i orkestern som hette **Anna Carlman** (syster till skulptören Conrad C.). Anna Carlman spelade bl. a. även i pianotrio på konditori Continental. Hon hade också haft en egen violinafton. Hennes senare öden är tyvärr oklara. Inga Sandberg-Böckman avled i Sundsvall 14 feb, 2006, 94 år gammal.

Vi har nu sett programmen vid symfonikonsserterna under de 10 första åren. Under den tiden skedde repetitionerna i Läroverkets musikrum och de ägde rum 2 gånger i veckan, måndagar och torsdagar. Hur den ekonomiska ställningen var då efter 10 år ser vi här:

Inkomster och utgifter m. m. under åren 1914–1923.

Inkomster:

Konsertbiljetter	Kr.	14,227: —
Anslag från Karlskrona stad	„	16,000: —
„ „ enskilda	„	4,625: —
Avgifter från passiva medlemmar	„	4,785: —
Övriga inkomster	„	1,060: 08
Summa Kr.		40,697: 08

Utgifter:

Lokalhyra	Kr.	2,229: 69
Transporter	„	1,009: 75
Solister	„	2,588: —
Musikalier	„	875: 43
Annons- och tryckningskostnader, skatt m. m.	„	9,814: 25
		Kr. 16,517: 12
Utdelning till orkestermedlemmarna	„	21,103: 62*)
Behållning	„	3,076: 34
Summa Kr.		40,697: 08

Som synes utdelades ett litet gage till orkestermedlemmar.

De passiva medlemmar som orkestern hade 1923 är väl i stort sett glömda nu, men där var många av samhällets s. k. stöttepelare. Titlarna fröken och fru hävdar sig gott bland grevar och grosshandlare som synes:

FÖRTECKNING

ÖVER

PASSIVA MEDLEMMAR I KARLSKRONA ORKESTER- FÖRENING ÅR 1923.

Andersson, H., fröken.	Liljevall, G., konsul.
Andersson, K., köpman.	Liljevall, E., konsulinna.
Andrén, A., köpman.	Liljevall, M., fröken.
Aurell, A., fröken.	Lindahl, S., grosshandlare.
Barthin, C., tandläkare.	Lindahl, M., fru.
Berg, H., rektor.	Lindström, G., kamrer.
Berg, S., fröken.	Lundberg, W., disponent.
Blomberg, J., överlärare.	Lundberg, S., fru.
Bolin, H., juvelerare.	Lundgren, K., fru.
Bohlin, H., fru.	Lundmark, R., lasarettsläkare.
Carlsson, J., fabrikör.	Lundmark, E., doktorinna.
Carlsson, S., fröken.	Malmqvist, O., fröken.
Ehrensward, C. A., vice amiral, greve.	Mollén, S., fru.
Ehrensward, U., grevinna.	Månsson, Aug. V., grosshandlare.
Enequist, W., fröken.	Månsson, L., fru.
Ericsson, E., köpman.	Månsson, S., köpman.
Ernberg, G., grosshandlare.	Möller, E., fröken.
Ernberg, E., fru.	Olsson, M., körsnär.
Falck, M., länsassessor.	Persson, A., köpman.
Falck, A. L., fru.	Persson, E., fru.
Fehr, K., köpman.	Pettersson, A., fröken.
Fehrman, C. G., kamrer.	Pålsson, H., köpman.
Fehrman, M., fru.	Rundqvist, E., direktör.
Fehrman, G., marinintendent.	Sandberg, A., fru.
Flensburg, F. W., krigsfiskal.	Simon, M., disponent.
Flensburg, E., fru.	Tham, H., marinintendent.
Forssberg, M., fröken.	Wachtmeister, A., landshövding, greve.
av Geijerstam, T., ingenjör.	Wachtmeister, L., grevinna.
Jacobsson, E., fröken.	Wenström, P. E., läroverksadjunkt.
Lagergrén, A., byggnadchef.	Widén, J., marinläkare.
Lagergrén, E., fru.	Widén, L., doktorinna.
	Vogel, C., konsul.

Ja, så förflöt verksamheten. Vid en allmän granskning av musikerna av år 1923 konstateras att ingen kvinnlig deltagare då fanns med, men redan 10 år därefter fanns där en och annan. - Något sådant hade inte ens Wienfilharmonikerna in på 2000-talet kunnat eller velat åstadkomma.

År 1928 bildades på rikspanet intresseföreningen Sveriges Orkesterföreningars Riksförbund, (**SOR**). Den kom att ta tillvara medlemsorkestrarnas intressen på olika sätt, bl. a. genom kursverksamhet. SOR hade under många år (till 1970) en av Musikaliska Akademien utsedd inspektör som tillsåg att orkestrarna upprätthöll en viss standard inom den klassiska repertoaren. Han hade även rätt och skyldighet att granska orkestrarnas spelplaner och ge rekommendationer om lämplig repertoar och sammansättning av konsertprogrammen. Det fanns inom denna organisation ca **85** orkestrar i slutet på 1900-talet. SOR delade även ut förtjänsttecken i guld (t.ex. för undertecknad efter medverkan i 25 år). Under SOR:s senare år var den gode **Einar Persson** ordf. där. Han var en eldsjäl och ledare för åtskilliga sommarkurser, där Sveriges mera kända instrumentalister fanns på plats som instruktörer, och då på i stort sett alla orkesterinstrument. Där bedrevs då parallellt också dirigentkurser. Det gjordes sedan en hopslagning av olika förbund år 1999. Resultatet blev Sveriges Orkesterförbund, (**SOF**) och det blev då i stället ca **330** ensembler inom verksamheten, där är alltså mest blåsorkestrar nu och av olika kvalitet förstås. Utdelning av förtjänsttecken upphörde då, upptogs dock igen men är ändå nu relativt okänt. **SOF** stöttar medlemsorkestrarna ekonomiskt bör tilläggas.

Vid sidan av ordförandeskapet var Einar Persson annars rektor för Sollentuna musikskola. Han tjänstgjorde även som organist i Stockholmstrakten.

För att nämna Karlskrona Orkesterförenings styrelse år 1930 så såg den ut så här:

Musikdir. Sjöberg, dirigent och t.f. ordf., musikfanj. C. Olsson, sekr., musikfanj. A. Johansson, kassör. läroverksadj. fil.mag. G. O. Kreuger och musikkonstapeln J. Johansson, ledamöter utan särsk. funktion. Styrelsesuppleanter: musiksergeant. C. Högdahl och musikern J. Lindholm.

J. Lindholm hade spelat cello i en trio på Skandiabiografen. Han gav även lektioner på sitt instrument.

Man kan nog betrakta det som en brytningstid, åren kring 1930. Den mycket omtyckte konsertmästaren Carl Stjernberg avled ju 1929. Det påpekades också från ledningen att före 1930 var orkesterns tillgång på musiker mycket god, beroende dels på att det i staden fanns inte mindre än tre militärmusikårer, dels de före ljudfilmen befintliga biografkapellen.

En man kom emellertid till Karlskrona år 1930 och han kom att bli en av Orkesterföreningens trogna supporters. Han spelade inte själv med i orkestern men kom det året till staden som organist i Amiralitetsförsamlingen. Därutö-

ver blev han 1935 lärare i musik och sång på Karlskrona Högre Allmänna Läroverk.- Supporter, ja. Det yttrade sig så, att han troget skrev vänliga recensioner som kom in i Bl. Läns Tidning dagen efter varje konsert. Hans namn var **Torsten Wall**. Sedan konserthusteatern invigts 1939 fanns han troget på balkongplats där vid varje konsert. Det kan även nämnas att han komponerat en kantat som han dirigerade och uppförde med orkestern då konserthusteatern invigdes. Programmet från det tillfället var som följer:

K O N S E R T

av

Karlskrona Orkesterförening

Dirigent: Musikdirektör Carl Gudmundsson

1. *Svante Sjöberg: Gustav Wasa. Overture*
1873—1935
2. *Frans Berwald: Sinfonia Singulière*
1796—1868
Allegro fucoso
Adagio. Scherzo: Allegro assai
Finale: Presto

— P A U S —

I N V I G N I N G S K A N T A T

Ord av Läroverksadjunkt Gottlieb Wirde

Kompositör och dirigent: Musikdirektör Torsten Wall

S O L I S T E R:

Kantor E. G. ELMAN, Baryton
Fröken BRITA SJÖBERG, Sopran
Kantor J. LUNDMARK, Bas
Fru BRITT-LOUISE ENBY, Mezzosopran

K Ö R:

*Medlemmar av Musikföreningen, Kyrkokörerna och
Manskörerna i Karlskrona*

Nu ser vi ovan att violinisten i orkestern Carl Gudmundsson släppt violinen och i stället förde dirigentpinnen. Svante Sjöberg hade ju avlidit 1935. Svante hedrades enl. ovan med en av sina mera kända kompositioner. I programmet var Svante Sjöbergs dotter, Brita sopransolist som synes. Det bör ha varit en konsert då, 1939 som inte glömdes i första taget av musikkvännerna. — Stockholmsarkitekten Wolter Gahn (1890-1985) hade ritat bygget.

Torsten Wall. (1902-1970)

Bild: Amiralitetsförsaml.

Torsten Wall var född i Solberga socken, Jönköpings län 1902. Utbildningen genomgick han på Musikhögskolan i Stockholm. Trots smålänning beskrevs hans temperament vara beläget på betydligt sydligare breddgrader. –Han var i varje fall en gång även solist i orkesterföreningen i en orgelkonsert av G.F. Händel. Han dirigerade även orkestern någon gång då även Amiralitetsförsamlingens kör medverkade (hans egen kör).

Så ska här studeras ett litet utdrag ur orkesterföreningens kassabok från år 1938. Några uppgifter finns tillgängliga i sammanhanget. Pianisten Witkowskys solistarvode var alltså 175 kr. Denne man var född i Ryssland men bosatte sig i Sverige 1923 och blev svensk medborgare 1930. Han framträdde även utomlands och levde 1902-1946. Vi ser att förutom en pengasumma förärades han med blommor från Bjelkes blomsterhandel, en affär från början av 1900-talet och alltså bestående. Vad Karlskrona expressbyrå bidragit med är oklart, kanske transport av flygel eller kanske bara de skrymmande pukorna. Noter från Nordiska Musikförlaget hade kostat 42 kr. Svenska Pianoaffären (vid Stadshotellet) har jag redan nämnt och troligt är väl att den bistod med pianostämning för 16 kr. Flera musiker var inhyrda som synes. Då var det inte från stadens militärmusiker ty de ingick som reguljära medlemmar i orkestern vid behov. Nej, det var framför allt några stråkmusiker som var anställda på restauranger eller hade varit biografmusiker till ljudfilmens inbrott omkr. 1930. En av dessa män som råkar finnas lite uppgifter om är Rudolf Porges. Han erhöll 35 kr. och däri bör ha ingått lite reseersättning ty han bodde i Kalmar. Hans levnadshistoria är värd att notera. Född 1882 i den lilla orten Spittal i Österrike var det tänkt att han skulle bli läkare men ekonomin tillät inte denna utbildning. Han blev i stället

utbildad på musikkonservatoriet i Wien på violin och var sedan anställd i operaorkester i Kairo i 9 år (1905-1914). Så bodde han några år i sin födelsestad igen men flyttade till Sverige och Kalmar 1919 där det fanns en ledig tjänst i ett biografkapell. I Kalmar blev det senare även kammarmusik och restaurangmusik för hans del. Han var även verksam som violinlärare i Kalmartrakten. Vidare har meddelats att Rudolf Porges var jude till börd och avled år 1979. Uppgifterna om Porges har lämnats av förre lektorn och amatörviolinisten Sam Fritz, Karlskrona.

Ur orkesterföreningens kassabok från 1938

Konto				Kredit			
1938		Transport	Kupon			4640.97	
Febr	19.	P. Sahleberg avlade	60	✓	12.50	5	
		N. Hosten	61	✓	12.50	5	25.-
	21	Hosten Ma	62	✓			7.40 9
	2	H. Nordiska teaterförlaget	63	✓			42.- 10
		Fr. Pianoaffären	64	✓			18.- 10
	22	P. L. Svensson 7fte.	65	✓			35.30 2
		—	66	✓			20.- 2
		Fr. Pianoaffären	67	✓			16.- 10
	24	F. Håkansson Snickeri	68	✓			5.25 10
Mars	1.	Pjälkes Hornstuckhandl	69	✓			6.- 7
	6.	Olsson, bokhandl.	71	✓	20.-	5	
		Sahleberg Hosten, avlade	72	✓	35.-	5	
		Erik Lennner	73	✓	3.-	2	
		Karlskrona Expressbyrå	74	✓	3.50	2	50.50
		Wittkowski bokhandel	75	✓	175.-	5	
		Porges, Kållar, avlade	76	✓	31.-		
	7/	B. Heintzén	77	✓	25.-		
		B. Gustafsson	78	✓	12.-		
		Nils Eek	79	✓	25.-		268.- 5
		Transport					5134.62

I samband med invigningen av Konserthuset 1939 och konserten då, redovisad ovan fick orkestern en ny kassör. Namnet var **Viktor Johansson**. Hans medverkan blev lite utöver det vanliga. Emellertid, Viktor J. spelade 2:a flöjt i orkestern under många år. Vid sin sida kom han senare att få den eminente **Arne Melin**, 1:a flöjt. – När vi så kommer till år 1978 fyllde Viktor Johansson 90 år. Vid styrelsesammanträde året efter avsade han sig kassörskapet i

orkesterföreningen och tyckte att han kunde dra sig tillbaka. Genom sitt 40-åriga kassörskap var han då välkänd för flera generationer orkestermedlemmar. Han avtackades med blommor och ett bordsur. Det hela uppmärksammades också i lokaltidningen. Undertecknad tyckte att han var lite butter när man skulle hämta sitt lilla gage som man fick på den tiden. Han hade varit verkmästare på Örlogsvarvet och takterna därifrån satt kanske i.

Viktor Johansson var kassör i Orkesterföreningen i 40 år från 1939. Flöjtist tillika under många år. Bild: BLM

Folke Svensson (1909-1993)
Bild: BLM

Tiden efter 1944

Så gick åren och nya musiker kom till och andra lämnade scenen. Om man emellertid tar det i kronologisk ordning så fanns det eldsjälarna i orkestern som var med redan på stumfilmens tid. Fru **Elly Koch-Sandholm** t.ex. Hon spelade violin kring åren 1930 på ett konditori som fanns på Ronnebygatan 26. Enligt uppgift bör det varit i en pianotrio. I orkesterföreningen blev hon med till våren 1972 där hon fanns bland 1:a violinerna. På ålderns höst gifte hon sig med den för orkestern välkände Carl Gudmundsson.

Folke Svensson var likaså en av veteranerna. Född år 1909 i Karlskrona upplevde han de svåra depressionsåren på 1930-talet. Genomgick så Karlskrona Yrkesskola med ämnet elektronik. Till Blekinge Museum kom Folke 1933 som vaktmästare och där fanns den legendariske Sigfrid Leander. Det blev ett mycket gott samarbete dem emellan. Så blev det därför praktik och utbildning på Nordiska Muséet, Skansen och Vitterhetsakademien. Under många år var han sedan anställd på Blekinge Museum som konservator. Inom

musik var han en mångsysslare. Sedan 1938 var han medlem av Karlskrona Orkesterförening. Vid en tidningsintervju 1976 nämnde han att han då på nära 40 år uteblivit från orkestern bara 2 gånger. Det stämde nog för han var en ärlig man. Inte bara på museet togs hans hantverksskicklighet tillvara. Han byggde violiner, nyckelharpor och jag vet inte vad. Många gånger lät jag honom tagla min Hillstråke och han tog mycket rimligt betalt. Han var i farten redan på 20- och 30-talen under stumfilmens tid och spelade på biograf i staden. Folkmusik låg honom också varmt om hjärtat och han bildade Blekinge Spelmansförbund 1951. I orkesterföreningen slutade han med ålderns rätt år 1988. Han spelade där normalt på en Bernardelviolin. Folke Svensson avled 1993 vid 84 års ålder.

Torsten Thorell
Bild: Privat arkiv

Carl Dahnmark
Bild: Bl L Tidn.

Från åren kring 1940 fanns även **Torsten Thorell** med. Han var en fritidsmusiker på altviolin i orkestern att räkna med. (Han trakterade dock även violin). Torsten talade varmt om Carl Gudmundsson som han beundrade. Ofta och gärna spelade Torsten kammarmusik tillsammans med de närmaste vännerna. Även om, som det visat sig på Musikaliska sällskapets tid 1870-1880-talen det fanns familjer där flera medlemmar musicerade så slår nog familjen Thorell rekord. Hans fru Margit spelade violin. De två döttrarna **Anette Jefta** och **Eva Thorell** blev musiklärare och bägge dessutom konsertmästare under olika perioder i orkestern. Flera av Anettes flickor ägnar sig yrkesmässigt åt musik. Det var höga ideal som var Torstens ledstjärna och det märktes på honom när resultatet inte blev därefter, en försynt och stillsam man som han var. Yrkesmässigt arbetade han på elektriska verkstaden på Örlogsvarvet. Torsten var född 1915 och trappade ned sin medverkan i orkestern efterhand samt slutade där för gott 1995. Han bevistade sedan orkesterns konserter till kort före sin bortgång 2004.

Hösten 1956 kom **Carl Dahnmark** till orkestern och anslöt sig där till 1:a violinerna och han blev en av de allra trognaste medlemmarna. Han slutade där år 1978. Vid konserten då i oktober blev Carl vederbörligt avtackad och fick då en skeppsklocka som överlämnades av orkesterns språkrör Åke Andersson. Orkesterns touche var en från hjärtat kommande hyllning till orkesterkamraten Carl Dahnmark. Många av Karlskronas musikvänner hjälpte han att skaffa noter och musiklitteratur då han var avdelningschef i Krooks bokhandel (grundad 1862) under många år. Han var känd för sin humanistiska bildning som han också tillgodogjort sig vid utbildning inom sitt yrke i Paris vilket gav honom en livslång kärlek till franska språket och litteraturen. På äldre dar spelade han gärna och ofta också kvartett med de närmaste musikvännerna. På näthinnan står för mig alltid bilden av den chevalereske, bildade och ömsinte hedersman han var. Den violin han spelade på var av märket Sebastian Klotz, Mittenwald. Carl Dahnmark blev 90 år.

John Skoglöf (1902-1989)
Bild: K-a Orkesterf.

Sune Sundberg (1904-1988)
Bild: K-a Orkesterf.

John Skoglöf var en mycket kunnig och temperamentsfull dirigent för orkestern åren 1944 – 1957. Han var huvudlärare på flöjt vid Musikhögskolan från 1932 och ett tiotal år framåt. Vissa perioder var han anställd såväl i Hovkapellet som Stockholms konsertförening och den tidiga Radioorkestern. Åren 1949 till 1957 var han ordinarie dirigent för Karlskrona Orkesterförening. (Före 1949 hade även Carl Gudmundsson och Bertil Driving dirigerat vissa konserter där). Skoglöf flyttade 1957 till Kalmar och startade där Kalmar stads musikskola. Sista gången han ledde vår orkester var som gästdirigent

28 nov. 1967 och då spelade vi bl. a. Beethovens 5:e symfoni. J. Skoglöf var född 1902 och avled 1989.

Under Skoglöfs dirigenttid kan noteras några uppgifter: Åren 1949-1951 gjordes 4 konserter per säsong. Man hade i genomsnitt 450 pers. i publiken varje konsert som också ägde rum i Konserthusteatern vid Stortorget. Biljettpriset låg då under flera år på den ståtliga summan av 3,50 resp. 2,50 kr. För att här i förbigående nämna några solister som gästade orkestern den tiden kan nämnas:

Stig Ribbing, solist i Beethovens 2:a pianokonsert sönd. 23 okt. 1949;
 France Ellegaard, solist i P. Tjajkovskijs pianokonsert sönd. 27 nov. 1949;
 Endre Wolf, solist i F. Mendelssohns violinkonsert sönd. 19 feb. 1950;
 Carl-Axel Hallgren, baryton med div. sångnummer sönd. 26 mars 1950
 Alfred Schenker, solist i P. Tjajkovskijs violinkonsert sönd. 26 nov. 1950
 Iso Elinson, solist i S. Rachmaninoffs 2:a pianokonsert sönd. 18 feb. 1951
 Greta Eriksson, solist i Beethovens 4:e pianokonsert sönd. 21 okt. 1951;
 Charles Barkel, solist i Mozarts violinkonsert i A-dur sönd. 25 nov. 1951.

En konsertmästare man lyckades engagera 1949 var landssekreteraren **Gunnar Wik**. (han var alltså fritidsmusiker men rutinerad kammarmusiker). Uppgiften passade tydligen inte honom riktigt ty han slutade i orkestern efter ett par år. En annan man fanns i orkestern vid den tiden och medverkade i 5-6 år. Han hade emellertid livnärt sig som musiker och då på restauranger i huvudsak. Han hette **Gustav Andersson**, bodde på Hästö och fanns bland 1:a violinisterna. En kompis till honom (från restaurangspelet) var cellisten **Gösta Wikberg**. Under 1950-talet var han också med i orkesterföreningen. Han hade fått en del utbildning på "Ackis" och arbetade till vardags i huvudsak som pianostämmare. Tidvis var han stämledare i cellostämman. Det var med stor gemytlighet han syntes i orkestern med sin jovialiska framtoning.

En organist och violinist var **Per Staaff**. Han var född i Stockholm 1913 och på håll släkt med gamle statsministern Karl Staaff. Till Karlskrona kom Per 1959 som ordinarie organist och kantor i Karlskrona stadsförsamling. Han kom då närmast från Hallstahammar på en motsv. befattnings. Han gav vid sidan av sin tjänstgöring en hel del privata musiklktioner på både piano och violin. Bland violineleverna där fanns även undertecknad. Jag minns i hans hem på Hantverkaregatan 27 att han hade 2 st. flyglar för att han praktiskt skulle kunna undervisa. Jag har en notering (som han skrev i etydstyckets marginal) om lktion 24 december 9.00. Det är väl ganska unikt i musikskolor att ge lktion på julafton. Mot slutet av sin levnad beklagade han att han inte kommit på att ibland assistera lite med pianoackompanjemang när han gav

violinlektioner. Ja, det fanns inte så många möjligheter, särskilt på stråkinstrument före kommunala musikskolans tillkomst att få undervisning. Kollegor till honom skämtade ibland lite fint om det "eken-slang" som undslapp honom någon gång, i kontrast till hans övriga seriösa framtoning. Man kunde se honom i ur och skur på cykel på väg till någon förrättning. Rent allmänt var han en lärd man med klassiska språk mer än en hobby. Något som jag tänkt på senare var att jag hörde honom aldrig säga ett ont ord om någon människa, en livsfilosofi jag inte stött på mer än högst i ett par fall bland andra personer. Per spelade violin i orkesterföreningen under åren 1959-1971. Från att därefter några år varit halvt sjukledig från organisttjänsten gick Per Staaff i pension i dec. 1976. Han avled 1982 vid en ålder av 69 år.

Per Staaff: Organist och violinist
Bild: Sv. Kyrkan

Vännerna Arne Bjurling, Carl Dahnmark, Torsten Thorell och Eric Holst spelade gärna och ofta stråkkvartett.
Bild: Privat arkiv

1957 blev **Sune Sundberg** ledare för orkesterföreningen. Han blev där känd för sin skolade och vårdade dirigerings teknik som musikerna lovordade. Född 1904 i Uppsala blev han musikelev vid Svea Livgarde 1918. Som instrumentalist var det klarinett och piano för hans del. Han avlade examen som militärmusikdir. och år 1944 blev han verksam vid Bråvalla flygflottilj samtidigt som han var klarinettist i Norrköpings konsertförening. Det blev senare under ca 20 år en karriär som kapellmästare åt Karl-Gerhard och Jules Sylvain. En tid var han Zarah Leanders personliga ackompanjator. Han var i Karlskrona åren 1957–1960 som ledare för Flottans musikkår och var då även dirigent i orkesterföreningen. När han då gick i pension lämnade han staden och flyttade till Spanien (Torremolinos). Det har nämnts att han även praktiserade som röstpedagog. (Man kommer att tänka på Zarah Leanders excellenta diktning i sin röstbehandling). Sune Sundberg avled vid 84 års ålder i december 1988, då boende i Simrishamn och han var omtyckt av musikerna i Karlskrona.

Ett par nedslag i verksamheten 1953 resp. 1958.

Det var här en följd av år då det ibland vid generalrepetitioner gavs fritt tillträde för skolungdomar att bevista desamma. Det gav på så sätt även möjlighet för undertecknad att se något av instuderingsarbetet inom orkestern.

Endre Wolf (1913-2011) räknas väl av många kännare som den förnämste svenske violinisten Sverige haft under 1900-talet. Han var ungrare till börden, kom till Sverige 1936, blev svensk medborgare och då en tid konsertmästare i Göteborgs Orkesterförening, sedan turnerande solist i Sverige och utlandet. Han var även mycket verksam som pedagog. Flera gånger under åren var han solist hos Karlskrona Orkesterförening. Så även enligt nedan:

Endre Wolf (1913-2011)

PROGRAM

TISDAGEN DEN 17 FEBRUARI 1953 KL. 20.00.

Dirigent: JOHN SKOGLÖF. Solist: ENDRE WOLF.

A. *SÖDERMAN*: Svenskt festspel.

B. *SMETANA*: Moldau, Symfonisk dikt.

— P A U S —

J. *BRAHMS*: Konsert D-dur för violin o. orkester op. 77.
Allegro non troppo.
Adagio.
Allegro giocoso, ma non troppo vivace.

I en tidningsrecension vid tillfället framgick även att Endre Wolf gav ett extra-nummer med en av Paganinis kapriser.

Sista gången Endre Wolf besökte Karlskrona var med Mendelssohns violin-konsert. Den konserten gick av stapeln i konserthusteatern. Vid generalrepetitionen då sade E. Wolf plötsligt att han var osäker på om han kunde solostämman. Snabbt gick han in i en loge för att öva men kom emellertid ut igen efter ca 10 sekunder och sade, ”jo jag kan den”. En musiklehrare, (Rolf Westerlund) uppmärksammade detta och förundrades över denna snabba insikt. Ja, så det kan va.

Anm.: Den nämnde **Rolf Westerlund** var lärare i Musikskolan 1965-1968. Han var då också stämledare för 2:a violinerna i orkestern. Han flyttade så tillbaka till sina födelsestrakter i Hälsingland vid Järvsö igen, född 1936 och avliden redan 2001. – Undertecknad fick lektioner av honom som en god vän.

En liten anekdot om Endre Wolf som cellisten Guido Vecchi berättade för mig en gång: – Det hände sig då Endre W. var ganska ny i Sverige och då väl inte kunde språket så bra. Han skulle vara med och spela stråkkvartett vid begravning 1945 av Tor Aulins änka, Anna A. (född Bendixson). Det kan tilläggas att hon var av judisk släkt. Emellertid, -Wolfen hade fått i uppdrag att hålla reda på noterna. Vidare var det påbjudit att man skulle ha mörk hatt. Endre Wolf hade inte fattat det hela riktigt ty han hade inte någon sådan hatt med sig och dessutom inga noter. De sörjande fick sitta och vänta medan Endre Wolf gick för att fixa sakerna. Till slut uppenbarade han sig nere vid kyrkdörren men utan noter.- Visserligen hade han fått tag på en hatt, men det var en grön tyrolerhatt. Musiken fick då ske genom att Guido Vecchi spelade ett stycke själv på cello och sedan spelade Endre Wolf något motsvarande på violin.- Det sades att en av de sörjande, sångerskan Iwa Aulin (dotter, född 1900) tog det hela från den humoristiska sidan och mindes länge tillfället med munterhet.

Vidare kan vi så se ett program från 2 dec. 1958. Solisten, **Greta Erikson**, född 1919 har varit verksam i svenskt musikliv under många, många år och även lärare på Musikhögskolan i Stockholm. I Karlskrona var hon solist flera gånger.

PROGRAM

»SOLISTKONSERT.»

TISDAGEN DEN 2 DECEMBER 1958.

Dirigent: SUNE SUNDBERG.

Solist: GRETA ERIKSON.

J. HAYDN: Pianokonsert i D-dur
(1732—1809)

J. SIBELIUS: Svit ur »Kung Kristian II»
(1865—1957)

1. Nocturne
2. Elegie
3. Musette
4. Serenade

— P A U S —

R. SCHUMANN: Pianokonsert i a-moll op. 54.
(1810—1856)

Som synes blev det två pianokonsserter, vilket inte är så vanligt i programmen.

En liten anekdot i sammanhanget berättad av Greta Erikson: Hovsångerskan Elisabeth Söderström skulle ge konsert med Musorgskijs Barnkamarsånger, en stor sångcykel. Flera pianister hade nekat sin medverkan som ackompanjatör. Till slut var det bara Greta E. kvar och hon åtog sig uppdraget.- Så blev det då övning i Elisabeth Söderströms villa. Hon hade småbarn då och de hördes leka uppe på vinden.- Till slut, efter flera timmars övning kom det en liten parvel nedför trappan och kungjorde; *”Nu tycker jag tanten kan gå”*.

Greta Erikson, född 1919
pianoprofessor vid MA

Detta var nu fortfarande en tid då många trogna orkestermedlemmar fanns i orkestern. Vi ser nedan en förteckning på det.

Under 1960-talet blev det senare mera varierat då musikskoleelever kom till. De blev i regel inte så länge med. De tappade intresset, bildade senare familj eller i vissa fall försvann de till någon högre musikutbildning. I detta sammanhang kan nämnas att flera av eleverna under Karlskrona musikskolas första tid blivit framstående musiker ute i landet. **Åsa Johansson** från Jämjötrakten har varit anställd i flera av vårt lands främsta orkestrar. Hos oss i Karlskrona har hon varit solist i Tjajkovskijs och Mendelssohns violinkonserter bl. a. **Katarina Andreasson** från Rödeby som numera är konsertmästare i Svenska kammarorkestern, Örebro, har gästtat oss som både dirigent och solist. **Gunilla Jönsson** (gift Markström) har varit violinist i Hovkapellet nu i många år. **Britten Wallfors** likaså men i Stockholms filharmoniker. Så även **Agneta Fredljung**, cellist i Norrköpings symfoniorkester. **Torbjörn Nilsson**, en frilansande cellist och dirigent bör även nämnas. **Berth Nilsson**, uppvuxen i Lyckeby är en musiker som dirigerat oss några gånger, senast vid midnattskonsert i dec. 2012. Han är i grunden violinist och god interpret när det gäller barock- och wienklassisk musik. Han är annars en frilansande musicus.

En duktig violinist man minns från Karlskrona musikskolas första år var **Kenneth Lindberg**. Han lämnade Orkesterföreningen efter några få år men kom att göra en god insats i stadens musikliv som spelledare i Gamla vis- och Spelmansklubben. Han avled tyvärr hastigt redan i 50-årsåldern.

Av kända sångerskor från Karlskrona musikskola kan så även nämnas **Synnöve Dellkvist** och **Ann Sigurdson**.

Så här såg emellertid den trogna skaran ut vid den aktuella konserten med Greta Erikson i dec. 1958:

FÖRTECKNING ÖVER ORKESTERN

I VIOLIN:

A. Bjurling.
E. Koch-Sandholm.
E. Ottosson.
E. Nilsson.
C. Dahnmark
T. Roslund.

II VIOLIN:

F. Svensson.
E. Nilsson.
O. Brandt.
J. Johansson.
E. Petersson.
K. Gustafsson.
J. Adrian.
E. Nyström.

VIOLA:

H. Edlund.
Th. Thorell.
I. Wedeborg.

CELLO:

K. Schubert.
E. Holst.

KONTRABAS:

K. Ohlsson.
W. Syrén.

FLÖJT:

A. Melin.
V. Johansson.

OBOE:

A. Sigurdson.
R. Sjölin.

KLARINETT:

R. Holmkvist.
B. Lundberg.

FAGOTT:

O. Brining.
B. Fridfors.

HORN:

K. Okmark.
S. Hallberg.

TRUMPET:

S. Lundberg.
S. Lindberg.

TROMBONE:

R. Dahlskog.
O. Lind.
B. Dahlskog.

BASTUBA:

S. Bjarnelo.

PUKOR:

K. Ohlsson.

Konsertmästare vid den konserten var **Arne Bjurling**, en fritidsmusiker som i övrigt var ingenjör på Örlogsvarvet. Hans fru **Inga** spelade utmärkt piano. På så sätt framträdde de ofta tillsammans och spelade på fester och olika tillställningar. - Man hade annars varierande konsertmästare de åren. T.ex. **Egon Nilsson**, klarinettist i flottans musikkår, men han lade ner mycket "krut" på sitt violinspel. Han försvann snart från staden och då relativt ung. En annan skicklig violinist var **Sven Andersson** som tidvis var med, fast boende i Karlshamn. Vid repetition inför ett program med Mendelssohns violinkonsert spelade han solostämman. Sven Andersson flyttade i mitten på 1960-talet till Skåne och försvann då helt från Karlskronas musikliv. Han hade studerat för professor Karpe i sin ungdom. Bland musikerna i för-

teckningen ovan fanns även **Ernst Nilsson**. Varför jag tycker att han bör nämnas är att han var länge en trogen stämledare för 2:a violinerna. Han slutade med ålderns rätt i mitten av 1960-talet och hade till yrket varit bokbindare, en sympatisk man som ofta även spelade kammarmusik. En annan trogen medlem i 2:a violinstämman under många år var **Else Pettersson**. Hon tyckte även om att spela kammarmusik. Yrkesmässigt var hon assistent på Televerket. Bland orkestermedlemmar fanns som synes cellisten **Karl Schubert**. Han kom också att sluta i orkestern ett par år härefter. Han hade emellertid varit mycket verksam. I en intervju nämnde han att den bästa tiden för honom hade varit då han spelade i ett kapell på amerikabåtarna under tidiga 1900-talet.- Han rökte pipa.- På sin ålders höst fick han därmed brandlarm att utlösas på äldreboendet (Ekliden) minst 2 gånger. Han var en mycket försynt man och talade svenska med en viss tysk brytning. I violastämman var som synes **Ivan Wedeborg**, en klarinettist i Flottans musikkår. Han var alltså ännu en militärmusiker som spelade stråkinstrument som biinstrument. Det var så att det var lite ont om violaspelare som synes och det var lite motvilligt som I. Wedeborg medverkade på detta sätt (minns jag). – För övrigt var han solist i Mozarts klarinettkonsert med orkesterföreningen en gång i början av 1960-talet, en färgstark musiker.

Åke Dohlin (1921-1997)

Bild: K-a Orkesterf.

Ja, så är vi framme vid tiden då **Åke Dohlin** var ledare. Under 13 år, från 1960-1973 delade han orkesterföreningens öden som dirigent. Det var en tid med många omdaningar, inte minst i Flottans musikkår som han var ledare för. Kommunala musikskolan i staden byggdes succesivt upp. Ett antal musikelever därifrån spelade en tid i orkestern men försvann i regel ganska

snabbt igen. Somliga tappade intresset, bildade familj o.s.v. Andra flyttade från staden av vilka några kom in på någon musikskola ute i landet för att yrkesmässigt ägna sig åt musik. Flera av eleverna kom senare till Hovkapellet, Stockholms filharmoniker och så vidare som jag ju redan nämnt. När åtskilliga år förflutit så har dock några blivit staden och orkestern trogna och det är ju bra för framtiden.

Åke kom 1960 till Karlskrona närmast från Gotland. Där var han militärmusikledare och sedan så också i Karlskrona vid Flottans musikkår. Vissa omorganiseringar av kåren där skedde ju under dessa år som bekant. Han dirigerade även kör i staden. År 1973 försvann Åke till Strängnäs som militärmusikledare/organisatör. Vid pensioneringen några år därefter flyttade han tillbaka till Karlskrona och blev sedan staden trogen. Sista gången han ledde orkesterföreningen var som gästdirigent vid en konsert 14 dec.1990. Han var en mycket sympatisk person som försökte tolka allt till det bästa, född år 1921 och avliden år 1997. Under många år, fram till början av 1970-talet, var det stadigt två repetitioner i veckan i orkesterföreningen, tisdag och fredag med nästan alltid blåsarstämorna fullbesatta. Musikdir. Dohlin gav då i regel militärmusikerna ledigt ett par timmar på dagen som kompensation för kvällsrepetition med orkesterföreningen. Sedan dess repeteras mest en gång i veckan och utan blåsare. Det beror på att militärmusikernas anställningsvillkor har ändrats. Blåsarmusikers medverkan har sedan lösts med musiklärare och en och annan inhyrd musiker, ofta då militärmusiker.

Under 1965 kom en man till orkestern som sedan fått stor betydelse. Det var **Ulf Sigurdson** (född 1946). Han tillkom det året som fagottist och hans anställning var för övrigt i Flottans musikkår. Senare har han också till och från dirigerat orkesterföreningen sedan 1977. Hans pappa **Alf "Tott" Sigurdson** (1922-2005) då sedan länge en stor tillskyndare av orkesterns väl och ve, var där oboist, tidvis med i styrelsen och av karlskronabor känd som en ståtlig tamburmajor i Flottans musikkår. I ungefär samma generation som Alf S. fanns **Arne Melin**. Från början av 1950-talet var han flöjtist i Orkesterföreningen, ett par gånger solist där med Mozarts konsert för flöjt och harpa, men även vid andra tillfällen. Han började spela flöjt som femtonåring i KA2:s musikkår. Sedan blev det studier för den legendariske John Skoglöf. Arne blev hemstaden trogen med undantag för två år vid Stora Teatern i Göteborg. Han slutade medverka i orkesterföreningen 1997. Två kända profiler från Flottans musikkårs forna dagar var också **Bo Lindell** (tuba och kontrabas) samt **Bertil Stenholm** (klarinett och slagverk). Bägge medverkade gärna i orkestern även efter pensionsåldern.

Ulf Sigurdson

Bild: Jörgen Ragnarsson.

Alf Sigurdson

Arne Melin

Bild: K-a Orkesterf.

Under Dohlins tid som dirigent gästades orkestern av många fina solister. Väljer man de tio åren inom 1960-talet kan vi se en lista enligt nedan:

Dag Achatz, piano. Laila Andersson, sopran. Walter Andersson, tenorbaryton. Gotthard Arnér, orgel. Leo Berlin, violin. Rolf Björling, tenor. Diego Blanco, gitarr. Erling Blöndal-Bengtsson, cello. Sten Broman, dirigent. Bruno Eichenholz, violin. Ingrid Eksell, sopran. Sigurd Fredriksson, piano. Marianne Fridberg, sopran. Stanislav Knor, piano. Gun Kramer, violin. Wilhelm Lansky-Otto, piano och valthorn. Käbi Laretei, piano. Hans Leygraf, piano. Sylvi Lin, piano. Stig Lindberg, trumpet. Sylvia Mang-Borenberg, sopran. Arne Melin, flöjt. Carrie Nilsson, sopran. Birgit Nordin, sopran. Jennifer Nuttal, violin. Paavo Pohjola, violin. Elisabeth Saedén, sopran. Erik Saedén, baryton. Rosalia Savin, harpa. Lars Sellergren, piano. Janos Solyom, piano. Leon Spierer, violin. Torsten Wall, orgel. Camilla Wicks, violin. Inger Wikström, piano. Edit Wohl, violin. Endre Wolf, violin. Ulf G. Åhslund, gitarr.

Karlskrona kommunala musikskola bildas.

Under åren då Åke Dohlin var dirigent i orkesterföreningen bildades den kommunala musikskolan i staden (1962). Det var paret **John** och **Anna-Stina Borrum** som startade upp skolan. John blev kommunal musikledare, och även konsertmästare i orkesterföreningen. Han var en skicklig och hängiven musiker och violinpedagog. Anna-Stina var sångpedagog. Även hon nådde goda resultat med sina elever. Musikskolan upplevde efter några år en verklig blomstringsperiod. Där förekom då även aktiviteter med sommarläger, studieresa till Frankrike m. m.

Anna-Stina och John Borrum
startade musikskolan i Karls-
krona

Snart blev flera av musikerna från den år 1958 nedlagda musikkåren på KA2 anställda i musikskolan (efter även en kortare anställning i Flottans musikkår). I KA2:s musikkår hade det varit en polici att ha musiker som utöver att spela blåsinstrument även kunna hantera stråkinstrument. På det sättet anställdes musikerna **Ernst Ottosson** (violin) och **Eskil Nyström** (violin och klarinett) i musikskolan. Så även **Viking Syrén** (kontrabas och flöjt). Ernst Ottosson hade i det militära spelat Ess-kornett, senare trumpet, men violin hade han spelat hela tiden. Då var det främst god underhållningsmusik som låg hans hjärta närmast. Han var även huvudskapare av Jämjö Musiksällskap 1972, ett sällskap som då först bestod av både stråk- och blåsmusiker men senare endast blåsdito. (Det var i princip så att endast skolungdomar engagerades till sällskapet under de första åren). - (När man tänker på dagens musiker i Marinens musikkår känns det nog ganska främmande att de skulle spela stråkinstrument i en orkester). -Ja, det kom senare in flera andra lärare i musikskolan från olika håll. Dessa blev i regel även musiker i orkesterföreningen.

Ernst Ottosson hade många strängar på sin "lyra".
Här i folkmusiktagen med nyckelharpa.
Bild: Privat arkiv.

En av dessa musiker var **Adolf Schmidt**. Han hade en intressant och märklig bakgrund. Han tyska påbrå och ibland lite bryska sätt kunde ha sina problem innan hans kollegor vant sig vid honom. Musikaliskt mycket kompetent vann han respekt och han var egentligen en sympatisk person. Adolf nämnde vid en intervju att *"det är musiken som räddade mitt liv"*. Under andra världskriget blev han nämligen rysk krigsfånge. Musiken inte bara räddade livet på honom utan gav honom efter krigsslutet en position som kulturchef för fånglägren i Ryssland. Han hade trevliga minnen från sin tid som krigsfånge. Han dirigerade bl. a. Leningrads symfoniorkester. Det märktes på honom att han förblev en varm vän av den ryska kulturen. - Före kriget var han musikledare i Frankfurt. Adolf Schmidt var stämledare i cellostämman till 1973, dirigerade sen orkesterföreningen några år då han även var organist, kör- och orkesterledare i stadsförsamlingen. Så flyttade han efter pensioneringen från staden 1976. Man hade en känsla av att han med sin bakgrund gott kunde känna sig hemma var han än befann sig, i alla fall i Europa. Musikaliskt mångkunnig undervisade han på cello, piano och harmonilära. – Han förklarade en gång att han haft en bror som omkom i 2:a världskriget och som var mera framstående musiker än han själv.

Adolf Schmidt (Bild: K-a Orkesterf.)

En annan av musikskolans lärare var **Josef Kratko**. Han kom till Karlskrona 1971, alltså några år efter Adolf S. Josef Kratko var från Polen och hade judiskt ursprung. Han kom att spela i orkestern i huvudsak i 2:a violinstämman. Att han var omtyckt av barnen (eleverna) kan bevisas av att det gjordes en manifestation för att han skulle få vara kvar som lärare även efter den ordinarie pensionsåldern. Så blev det också, en lite exotisk man för barnen med sin polska accent. Han blev omkr. 97 år och bodde de sista åren i Stockholm med familjen där döttrar redan fanns sen tidigare. I Ronneby

Musiksällskap var han en trogen medlem även. Den kommunala musikskolan i Karlskrona har som bekant genomgått organisatoriska förändringar under senare år och ingår nu i Kulturskolan där även annan konstnärlig verksamhet utövas.

Ett par nedslag i verksamheten 1968

En musikprofil, känd inte minst från TV som ledare av programserien ”Kontrapunkt” var **Sten Broman**. Han var gästdirigent i okt. 1968 för orkestern. En av de svenska tonsättarna, Franz Berwald propagerade han ofta för. Så lunda kom den kända ”Sinfonie Singuliere” upp på programmet. Så även Carl Nielsen med sin exotiska scenmusik till ”Aladdin”. Konserten ägde rum i Konserthusteatern som vanligt var under en lång följd av år. - Det blev tyvärr den sista konserten där konsertmästaren John Borrum medverkade. Det berodde på en utdragen konflikt mellan honom och flera musiker som då blev akut. Bland 1:a violinisterna nedan ser vi bland annat Alf Beckman. Han var då en äldre man, boende i Torsåstrakten. Han var violinist till yrket och medverkade ett flertal gånger hos oss. Likaså medverkade Gun Kramer (eg. Gunvor) flera gånger bland 1:a violinerna. Hon var och är hemmahörande i Nybro, (3 nov. 1964 solist hos oss med Tor Aulins 3:e violinkonsert, fyller 90 år 2012). Man minns dem som sympatiska musiker båda två.

Sten Broman (1902-1983)

Bild: K-a Orkesterf.

Sten Bromans storhet var ju inte, som väl många vet, att vara musiker. Visserligen hade han studerat en del i sin ungdom för Henri Marteau (violin och altviolin) som han gärna framhöll. Jag frågade en gång en känd cellist som jag visste vid något tillfälle hade spelat kammarmusik med Sten Broman hur han spelade. Cellisten svarade något dröjande - ”spelade, ja, - men han är

ingen musiker". Ja, man kan ju inte vara duktig på allt. – Hans kompositioner tillhör inte heller vad som brukar höras.

PROGRAM

TISDAGEN DEN 8 OKTOBER 1968 KL 1930

Gästdirigent: STEN BROMAN

Franz Berwald:	Sinfonie Singulière Allegro fuocoso — Adagio Scherzo: Allegro assai Adagio Finale: Presto
Carl Nielsen:	Svit ur scenmusiken till "Aladdin" Orientalisk festmarsch Aladdins dröm och morgondimmornas dans Hindudans Kinesisk dans Marknadsplatsen i Ispahan Fångarnas dans Negerdans

Musikerna i orkestern var vid det tillfället (8 okt. 1968) enligt följande:

FÖRTECKNING ÖVER ORKESTERN

<i>1. violin:</i>	<i>Violoncell:</i>	<i>Fagott:</i>
J. Borrum	A. Schmidt	U. Sigurdson
B. Wallfors	E. Holst	H. Lind
A. Bäckman	A. Fredljung	
G. Kramer		
E. Koch-Sandholm		<i>Horn:</i>
C. Dahnmark		K. Okmark
L. Karlsson	<i>Kontrabas:</i>	A. Hägglöf
Å. Bjurek	B. Lindell	K. Årelund
	B. Björklund	J. Karlsson
<i>2. violin:</i>		
R. Westerlund	<i>Flöjt:</i>	<i>Trumpet:</i>
R. Jönsson	A. Melin	T. Saur
E. Nyström	W. Syrén	M. Landerman
T. Böös		
E. Petersson		<i>Trombone:</i>
G. Svensson	<i>Oboe:</i>	B. Dahlskog
G. Häggström	A. Sigurdson	R. Dahlskog
F. Svensson	J. Wikblad	J. Dohlin
K. Lindberg		
<i>Viola:</i>		<i>Tuba:</i>
E. Ottosson	<i>Klarinett:</i>	G. Olsson
Th. Thorell	I. Wedeborg	
H. Edlund	B. Stenholm	<i>Pukor:</i>
P. Bohlin		I. Bjarnelo

Den efterföljande konserten ägde rum i Kungliga Amiralitetskyrkan och blev en upptakt till midnattskonserterna som sedan blivit en tradition varje år vid jultiden. Många gånger har konserten då också kombinerats med ett luciatåg. Som synes var tiden utsatt till 22.30 men har senare år stabiliserat sig till 22.00. Programmet var som följer:

PROGRAM

vid

MIDNATTSKONSERTEN

FREDAGEN DEN 6 DECEMBER 1968 KL 22.30

i Amiralitetskyrkan

Orgelsolist: GOTTHARD ARNÉR

Oboesolist: ALF SIGURDSON

Dirigent: ADOLF SCHMIDT

Johann Helmich
Roman:

Sinfonia nr 20 e-moll
Allegro staccato — Larghetto —
Allegro assai — Allegro

Georg Friedrich
Händel:

Konsert för oboe och stråkorkester g-moll
(concerto grosso nr 10)
Grave — Allegro — Largo — Allegro

Wolfgang Amadeus
Mozart:

Stråkkvintett g-moll KV 516.
Allegro — Menuetto: Allegretto —
Adagio ma non troppo — Adagio — Allegro.
Stråkar från Karlskrona musikskola:
Britten Wallfors och Per Bolin, violin, Lennart Nyberg
och Astrid Persson, viola samt Agneta Fredljung, violon-
cell: Instudering: John Borrum.

Johann Sebastian
Bach:

Toccata, adagio och fuga C-dur (orgelsolo)

Francis Poulenc:

Konsert för orgel, stråkorkester och pukor
Andante — Allegro giocoso — Andante moderato —
Allegro (molto agitato) — Largo.

Det var många dirigenter som passerade revy i slutet av 1960- och början av 1970- talet. Om den nämnde Sten Broman hade stora och yviga gester i sin

dirigering så dirigerade **Sten Frykberg** med små, gracila rörelser. Detta förde med sig att det var lite svårare ur rytmisk synpunkt att spela med honom, i alla fall i början. Han var utbildad pianist men blev sedan en rutinerad dirigent. Under många år var han en känd presentatör i Musikradions önskekonsert som sändes varje lördagsförmiddag. Det var en ovärderlig tillgång att höra honom där, en man som själv varit med där de stora elefanterna dansa. Hans radio-program sändes sista gången 7 jan. 1983. Själv avled han en knapp månad senare 5 feb. Han gästade oss i feb. 1970 med nedanstående program.

STEN FRYKBERG

PROGRAM

vid

EVENEMANGSKONSERTEN

TISDAGEN DEN 10 FEBRUARI 1970 KL 1930

I KONSERTHUSET

Gästdirigent: STEN FRYKBERG

BEETHOVEN: Symfoni nr 4 op 60
Adagio — Allegro vivace — Adagio —
Allegro vivace — Allegro ma non troppo

GRETRY: Liten balettmusik
I. Danse grave
II. Danse légère
III. Gavotte
IV. Marche des Janissaires

STENHAMMAR: Ur kantaten Sången

JOHANSON: Variationer över en värmländsk orrlåt

DELIBES: Mazurka och czardas ur baletten Coppelia

År 1970 hände en sak som är lite vemodigt att tänka på. Då hade Orkesterföreningen det sista samarbetet med Musikföreningen. Den var redan då starkt decimerad och hade väl inte letts med tillräcklig entusiasm. Många var de

oratorier och andra körverk Orkesterföreningen och Musikföreningen i samarbete utfört under 56 års tid. 17 mars 1970 blev det emellertid sista gången vid en midnattskonsert i Amiralitetskyrkan. Ja, det var faktiskt i mars det året. Annars har den årliga traditionella midnattskonserten i kyrkan hållits vid jultid. Tillsammans med även Amiralitetsförsaml. kyrkokör, Sandgrenska manskören och Stadsförsamlingens kyrkokör framfördes då bl. a. Gabriel Faurés Requiem för soli, kör och orkester med de lokala förmågorna **Gunell Fridell**, sopran, **Valter Andersson**, baryton och dirigenten Åke Dohlin. – Bara något år senare upphörde Musikföreningen. Dess notsamling har numera tagits i förvar av Karlskrona stadsbibliotek. Dock- det finns ju så mycket körer i staden i övrigt numera. – I detta sammanhang kan ju nämnas att Stadsförsamlingens kör hade bildats år 1892 och Amiralitetsförsamlingens kör 1899. Karlskrona manskör kom till 1926 och upphörde från och med 1965. Sandgrenska manskören kom till 1909 och den fick genast rådman Lars Levertins beröm för kvalite och verksamhet. ABF:s manskör i Karlskrona startade året 1934. I övrigt finns mängder av sångkörer i staden numera, men instrumentala ensembler som kammar- eller symfoniorkestrar är lätt räknade.

Orkesterföreningen från 1975

Under dessa år hade man lyckats lösa konsertmästarefrågan så, att violinpedagogen i Ronneby, **Riber Losell** tog på sig den uppgiften. I Ronneby var han annars själv ledare för Ronneby Musiksällskap, ett sällskap som grundades redan år 1895.

Egom Kjerrman blev en tillfällig dirigent i orkestern i mitten av 1970-talet. Hans anställning var då som ledare av ”Regionmusiken” som det hette en tid för att senare organiseras om till Länsmusiken och sedan till Marinens Musikkår. Egon Kjerrman hade starka bindningar till Göteborg och därför blev det en kort sejour i Karlskrona. Karlskrona Orkesterförening hade även tidvis den gode Adolf Schmidt som dirigent, ovan beskriven. Han var en stor tillgång i vårt musikliv på många sätt men han flyttade från staden år 1976. Under ett par år var så förre militärmusikledaren i Kristianstad **Helle Rosén** dirigent för oss. 1979 kom **Folke Nilsson** till Karlskrona. Han blev då musikdirektör i Flottans musikkår till sin pensionering 1989 och dirigerade då stadigt Karlskrona Orkesterförening. Under 1980-talet var han ibland även gästdirigent vid Stadsteatern i Malmö. Längre tillbaka hade han varit kapellmästare både i Hovkapellet och på Malmö Stadsreater. I grunden var han utbildad pianist.

Folke Nilsson

Bild: K-a Orkesterf

Han hade en väldig repertoarkännedom genom sin långa verksamhet som teaterkapellmästare. – År 1960 hade han tillfälligt varit pianist åt Jussi Björling. Ett par dagar efter ett sådant tillfälle var Folke Nilsson med Hovkapellet på ett gästspel i England och nåddes då om Jussis bortgång 9 sept. 1960.

(Folke förmodade sig vara hans sista ackompanjator). Även som pensionär kom han att leda orkestern en och annan gång. Sista gången lär väl ha varit vid midnattskonsert 18 dec. 1998.

Ytterligare en konsertsal invigdes i Karlskrona lördagen 16 jan. 1988. Flotans musikkår (eller Länsmusikerna som det hette då) spelade på invigningen. Sen var troligen en pyroman i farten och 12,5 milj. kr. gick upp i rök redan efter ett par dagar nämligen tisdagen 19 jan. Mödosamt och med sorg i hjärtat byggdes emellertid salen upp igen. Den ligger i ett kvarter som tidigare varit militärområde. En hel del notmaterial som icke gick att ersätta blev lågornas rov. Denna konsertsal disponeras sedan till vardags av Marinens Musikkår som repetitionslokal. (Hela detta byggnadskomplex blev ursprungligen byggt 1877 som exercishus). Karlskrona Orkesterförening har sedan konserterat åtskilliga gånger där. Lokalen benämns Sparresalen och den ligger också i kvarteret Sparre (efter amiral Klas Sparre som levde 1673-1733).

Stig Alvar "Masen" Johansson var omtyckt av musikerkollegor i orkesterföreningen. I yngre dagar var han militärmusiker och senare fotograf några år inom marinen. Hans dalmål märktes inte så mycket av efter mångårigt boende i Karlskrona. Han var född 1927 och började medverka i orkesterföreningen år 1961 på kontrabas. Redan när det i orkestern delats ut nya noter och man då stod inför uppgiften vid ett sådant tillfälle att traggla igenom ett nytt musikverk brukade Masen höja sin röst och säga "Vad ska vi tolka". En

och annan gång kunde han vid ett samkväm efter en konsert ta fram sin gitarr och muntra upp stämningen med någon humoristisk visa. Han medverkade i orkestern till kort före sin bortgång i nov. 2001. En trogen ”trummis” var han även i KA2-oktetten som brukar konserterar med gammal fin underhållningsmusik, ofta arrangerad av den gamle militärmusikern **Eskil Nyström** (en tidigare medlem i orkesterföreningen). Eskil Nyström, född 1923 i Bräkne Hoby började sin musikkolning med privatlektioner för den legendariske Bertil Driving som var ledare för Kustartilleriets Musikkår några år under 1940-talet. Sedan kom Eskil in vid denna kår, spelade i dansband o. s. v. Senare blev han alltså lärare i Musikskolan som redan nämnts. I orkesterföreningen spelade han violin. Han avled 2010. - Det bör tilläggas att Masen under många år hade vid sin sida på kontrabas den sympatiska militärmusikern **Bengt Martinsson** (i Marinens Musikkår mest klarinettist).

Gärt Necksten, född 1934 började spela violin i orkestern år 1970. Efter några år finner vi honom i altviolinstämmen där han sedan medverkade till 3 månader före sin bortgång i september 2005. Som organist i Lösen-Augerum, dirigent i Sandgrenska manskören och mycket mer var han en välkänd profil i Karlskrona. Han växte upp i Malmö där han genomgick grundläggande studier vid Musikkonservatoriet. Sedan följde högre examina och violaklassen på Musikhögskolan i Stockholm. Så blev det kyrkomusikertjänster i trakten där. Senare var han musikledare och kyrkomusiker i Falkenberg. Så kom han till Karlskrona 1970. Många gånger skrev Gärt i lokaltidningen och meddelade sina intryck efter någon konsert i staden. Ett av hans stora intressen genom åren var att tonsätta och arrangera musik. Det blev då både vokala och instrumenta verk inklusive kammarmusik. Hans stil betecknas romantiskt melodios och hans musik har framförts såväl utomlands som i Sverige. Han drev även eget notförlag. Inom Randelsällskapet var han en drivande kraft under de senare åren. Den altviolin han spelade på är en äkta Nils Nilsson (1842-1929), Malmö, från en över 100 årig violinverkstad. Gärt var noga med att påpeka detta eftersom Malmö var hans gamla hemstad.

Gärt Necksten (1934-2005). Bild: BLM

Mot nya grepp i musikverksamhet och repertoar.

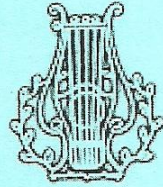
Rune Bergmann. Bild: K-a Orkesterf.

Han kom som en frisk fläkt när vi precis gått in i det nya milleniet, 25-åring och då alltså studerande. Född i Norge 1976 blev **Rune Bergmann** trumpetare. Efter hand blev det dock mera dirigerande som gällde; studier vid Norges Musikhögskola i Oslo – senare exempelvis Musikhögskolan i Stockholm-Sibeliusakademien i Helsingfors (för Leif Legerstam). Under sin första sejour i Karlskrona slog han genast fast att präktiga orkesterverk var vad som gällde. Så blev det också 22 okt. år 2000 Beethovens 7:e symfoni. Därtill stod musik av Charlie Parker på programmet. Sådana kontraster kom sedan att gälla varje gång Rune besökte Karlskrona, och då kom han ofta till staden och studerade in verken även under ett flertal repetitioner. Det blev säkert över femton konserter med Rune Bergmann under 9 års tid. Från år 2012 har hans arbetsfält blivit Tyskland; Augsburgeroperan, Philharmonie Südwestfalen m.m. Rune blev snabbt god vän med alla i orkestern. Han nämnde det själv vid en intervju att det var viktigt att få en god sammanhållning. Under Karlskrona musikskolas första tid under 1960-talet var det lite så och så med den saken. (Musikskolans ledare då lämnade ju snart orkestern som nämnts). Lite senare emellertid, under 1970-talet, kom jag att tänka på när en av skolans lärare, **Jan Erik Forslund** ställde upp och gav den gamle hedersmannen Carl Dahnmark violinlektioner. Sådant värmer i hjärtat.

När orkesterföreningen firade **90-årsjubileum 2003** med en konsert stod musik till filmen ”Star Wars” av John Williams på programmet. Vi ser här hur jubileumsprogrammet i sin helhet tog sig ut:

KARLSKRONA SYMFONIORKESTER

90

ÅR

JUBILEUMSKONSERT

med verk av bl.a. VERDI, MOZART samt

STAR WARS

(Suite From the Twentieth Century-Fox Motion Picture "Star Wars") av JOHN WILLIAMS

Solister: Jorgen Axelsson, tenor

Susan Enochsson, harpa

Katja Wisén, flöjt

Dirigent: Rune Bergmann

Söndagen 26 oktober – kl. 19.00

KONSERTHUSTEATERN

Pris 150:- MediaMaxpris 100:- Studerande 50:-
Förköp på BLT

VÄLKOMMEN

Program

Uvertyr till Figaros Bröllop W. A. Mozart

Dies Bildnis ist bezaubernd schön W. A. Mozart
ur Trollflöjten

La donna è mobile G. Verdi
ur Rigoletto

Sinfonia Piccola G. Necksten

Konsert för flöjt och harpa W. A. Mozart
första satsen, Allegro
Kadens: Wisén/Enochsson

Uvertyr S. Odenhall

Champagner Galop H. C. Lumbye

Paus

Star Wars J. Williams
Main title – Princess Leia – The little people
The battle – The throne room & end title

De lokala förmågorna **Jörgen Axelsson**, tenor och **Katja Wisén**, flöjt var solister som framgår av programmet. **Susan Enochsson**, boende och verksam i Skåne var dessutom solist på harpa. I "Star Wars" sattes emellertid orkestern mera på prov. Det är tekniskt ganska krävande musik och med stor orkes-terbesättning.

Vid andra tillfällen har t.ex. andra Beethovensymfonier, Symfoniska danser ur "West Side Story" av L. Bernstein spelats. Ja, vilken blandning i musikkväg som Rune Bergmann tog upp det finns det inga gränser för. - Ett modernt verk, "Cantus arcticus" av den finländske tonsättaren Rautavaara framfördes i Sparresalen ackompanjerat av en inspelning med måsars och albatrossars skrin.

Som jag nämnde är Rune Bergmann ju trumpetare i grunden. Det hindrade emellertid inte att han hade synpunkter på hur våra stråkmusiker skulle spela. Sålunda skojades det lite då, att nästan en hel konsert skulle utföras med bara nedstråk om han fått som han önskat.- Ja, det var festligt och han blev en inspirerande dirigent för orkestern, rörlig och livlig till kynnet trots sin stora kroppshydda.

Som ett annat exempel på konserterna med Rune Bergmann var nedanstående. Det hela gick av stapeln under Carlsrona Chamber music festival 2006. Konserten spelades in på en intern CD. För orkesterns del framfördes då Beethovens 1:a symfoni och Mozarts kända Sinfonia concertante för violin, viola och orkester. De medverkande var enligt nedan. Det visar också på att en del musiker var inhyrda för tillfället, särskilt i blåsarstämmor.

Orkestern

Violin I

Eva Thorell
Linda Nilsson
Evgueni Lobas
Lars Svensson
Örjan Svensson
Jocelyn Racette
Leif Karlsson

Violin II

Jenny Forss
Mårten Sundén
Karin Fridh
Eva Jönsson
Hanna Sandsjö
Sharon Kao Walter
Maria Petersson

Viola

Karin Danielsson Bång
Åsa Tornborg
Johan Fagerström
Mirja Bjuhr

Cello

Maria Karlinius
Agnes Jensen-Carlén
Helén Ottosson
Charlotte Vendel

Kontrabas

Dario Losciale
Lars Falegård

Flöjt

Sabine Jönsson
Katja Wisén

Oboe

Malin Klingborg
Sven Uggeldahl

Klarinett

Gunnar Törnqvist
Dan Ohlsson

Fagott

Ulf Sigurdsson
Gunnar Persson

Horn

Elinor Berg
Magdalena Hjelm

Trumpet

Mattias Sandsjö
Jonas Fröberg

Pukor

Joakim Berg

Dirigent	Violin	Viola	Gitarr
Rune Bergmann	Hakan Sensoy	Sune Ranmo	Göran Sölscher

En annan man som också har gästat vår orkester flera gånger de senaste åren är **Evgueni Lobas**. Efter hans uppväxt i Ukraina blev det studier i Moskva. Så kom han till Sverige och en anställning i kammarorkestern Musica Vitae i Växjö 1994. Hos oss i Karlskrona har han varit både orkestermusiker, dirigent

och solist. Vid en av dessa konserter t. ex. spelades de fyra violinkonserterna "Årstiderna" av Vivaldi. Till generalrepetitionen då kom Evgueni till orkestern och hade glömt ta med sig noterna på solostämmorna. Han klarade ändå av det hela då han spelade solopartierna utantill. Dessutom spelades då också Josef Suks Serenad för stråkorkester. Vid en annan konsert med Evgueni var det Tangomusik av Astor Piazzolla och ballettmusiken El Amor Brujo av Manuel de Falla på programmet. Det ägde rum 31 maj 2009 och en och annan i publiken kunde kanske då bli litet konfunderad över orkesterns tillfälliga namn som var:

Evgueni Lobas

Karlskrona String Forces

Se även omslagsbilden från den konserten (Sparresalen).

Orkesterns nuvarande kärntrupp.

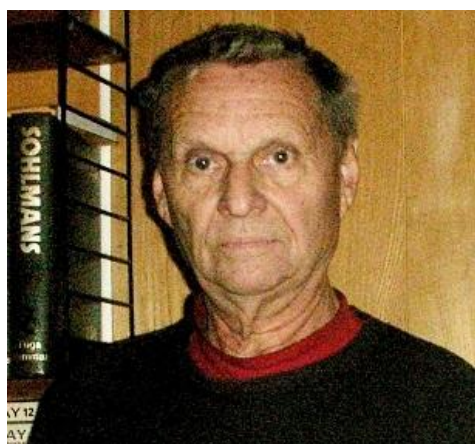
Två av John Borrums gamla elever som är systrar kom så småningom att åter bosätta sig i sin födelsestad Karlskrona som musiklärare. Det var först **Anette Jefta** (född Thorell) som kom tillbaka 1986. Hon blev då en trogen konsertmästare. Hennes syster **Eva Thorell** kom ett par år senare tillbaka från att likaså varit musiklärare på annat håll en tid. Från år 2001 fick så Eva prova på konsertmästaruppgiften som hon innehaft sedan dess. Under åtskilliga övningar fungerar hon även som repetitör och dirigent med ett beundransvärt tålamod. Av de i övrigt forna eleverna från musikskolans tidiga år är väl numera **Eva Jönsson**(violin), som arbetar på revisionsfirma och kom till orkesterföreningen 1977 och undertecknad **Leif Karlsson**(violin), som arbetat på lantmäteriet, och kom med 1962 de som fortfarande är "going strong". Av Karlskrona musikskolas elever i övrigt som också blivit trogna orkestermedlemmar är t.ex. **Karin Danielsson**(altviolin), till yrket lärare; **Jenny Forss** (violin), arbetar inom administrationen på Landstinget och hon för arvet vidare efter sin farfar, musikern Ernst Ottosson. ; **Linda Larsson**(violin),

resceptionist på hotell; **Helen Ottosson**(cello), arbetar på Högskolan; **Maria Karlinius**(cello), född i Korea som arbetar i revisionsfirma; **Charlotte Vendel**(cello), som är lärare. Sedan har vi **Johan Fagerström**(altviolin), som arbetar som konsult inom bagerinäringen. Nestorn för närvarande i ensemblen är **Lars Svensson**(violin) som är präst. Han har också dokumenterat sig som violinbyggare. Som reparatör av stråkinstrument har han även gjort förbluffande goda arbeten. Vidare kan ju nämnas ett par som tillkommit långväga ifrån, nämligen **Sharon Kao Walter** från Kina(violin), lärare på Högskolan och **Jocelyn Racette** från Canada(violin) som är läkare. Detta för att betona orkesterns mångkulturella karaktär. Det bör även nämnas att Anette Jefas dotter **Sara** som är violinist hjälper till ibland och vid tillfällen även som solist. En musikhögskolelärare **Lajos Garlati**, boende i Nybro och invandrad från Rumänien har nu under många år också ställt upp vid behov. Oftast då som altviolinspelare.

Av de nyligen tillkomna medlemmarna i orkestern kan nämnas **Martin Gustafsson** och **Malin Hjulström** på violin, även **Mic Alexandersson** och **Linnea Oscarsson** på viola. -Vi får heller inte glömma att flera av Karlskrona kulturskolas elever börjat ta plats i orkestern som t. ex. **Victoria Bertilsson**, **Hanna Nilsson** och **Sara Strand**, samtliga violin. Det ger ju gott hopp om framtiden.

Medverkan av blåsmusiker varierar mycket beroende på repertoar. Det kan vara musikhögskolelärare eller militärmusiker och det är svårt att nämna några speciella.

När klarinettisten Putte Wickman var i 80-årsåldern samtalade han med en reporter som sade: - ”. . . och du håller på och spelar ! ?”. Putte svarade: ”Ja, man får ju passa på medan man är ung”.

Leif Karlsson kom till orkestern hösten 1962. Still going strong på violin.
Bild: Privat arkiv

Anette Jefta var konsertmästare 1986-2001, fortfarande en stöttepelare i orkestern. Bild:Sv.Kyrkan

Nuvarande konsertmästare,
Eva Thorell

En klippa i altfiolstämman,
Karin Danielsson-Bång

Några ovanligheter som skett.

En läroverksadjunkt bosatte sig i Karlskrona 1948 och kom att verka som lärare i historia och svenska i staden i ca 10 år. Han var även duktig pianist och var solist med orkestern omkr. 1950 med en pianokonsert av Mozart. Ett år senare återkom han även och då med Schumanns pianokonsert och det är ju inte småpotatis precis. Jag läste Torsten Walls recension i BLT dagen efter och det verkade ha gått ganska hyfsat. Läroverksläraren i fråga hette **Bengt Utterström**, född 1906, en jovialisk man. Det är ont om så goda fritidsmusiker numera.

Ett solistframträdande som i Karlskrona veterligen bara hänt en gång var ett evenemang då samma person var solist **både** på piano och valthorn. Detta gjordes i feb.1961 av musikern **Wilhelm Lansky-Otto**. Han var nämligen då solist i både en pianokonsert av Haydn och en hornkonsert av Mozart. Åtskilliga år var han anställd i Konsertföreningen i Stockholm som hornist. Han tillhörde en musikersläkt som ursprungligen kom från Danmark.

- En lite ovanlig sak hände för några år sedan då barytonen **Håkan Hagegård** var engagerad. Vi fick noter till ett antal sånger men det kom så till kännedom att Håkan ville ha flera av sångerna transponerade till en lägre tonart (bl.a. en liten ters lägre). Med hjälp av egna initiativ i orkestern gjordes detta och vi erhöll så nya noter. Håkan Hagegård kom och vi repeterade. Dagen innan konserten meddelade han emellertid att han var indisponibel och icke kunde sjunga. I övrigt stod Schumanns pianokonsert på programmet med **Peter Jablonski** som solist. (Det hela ingick i Carlskrona Chamber Music Festival). Hvad göra? -Snabbt rekvirerades noter till Griegs pianokonsert (som vi ganska nyligen då hade spelat). Ja, på så sätt blev det ett helt konsertprogram. Detta var i den vevan då Håkan Hagegård över huvud taget slutade sjunga offentligt. Han var ju ett stort namn, särskilt i yngre dagar.

Något ovanligt för i varje fall den svenska landsorten blev det den 5 juni 2013. Då samlades 3 st. konsertflyglar ihop på konserthusteatern. Så framfördes då bl.a. konsert för **tre pianon** och orkester av Mozart (KV 242). Solister: Staffan Scheja, Rebecca Barham och Peter Jablonski, tillika dirigent. Evenemanget ingick även här i Carlskrona Chamber Music Festival. Allt framfördes med Karlskrona Symfoniorkesterns trogna medverkan. Bilder, se sid 64.

Programpolicyn genom åren.

Som vi sett ur programmen från orkesterns tio första år var de ju ganska blandade och väl genomtänkta. Det spelades som synes flera verk som då var nya. Man höll sig förstås ganska strikt till den seriösa musiken. I varje fall från år 1928 kom förstås en del tips från SOR:s inspektör väl till pass. De som varit med länge på 1960-talet nämnde att t.ex. alla Beethovens symfonier utom den 9:e hade spelats genom åren redan då. I övrigt fanns förstås av tradition Mozart, Haydn, Schubert, Bach och så vidare representerade. Från 1960-talet och framåt har man utöver lättare gods sträckt sig till sådana symfonier som Brahms 1:a, Schumanns 1:a (vårsymfonin) och det är väl i svårighetsgrad så långt man i undantagsfall bör sträcka sig. Instrumentuppsättningen för sådana verk, särskilt av antalet blåsare är ju stort och det blir dyrt att hyra in så många musiker. Som en engångsföreteelse kan noteras att ett samarbete med dansare genomförts en gång då två kortare balletter var med på programmet. Det wienska gemytet har man emellanåt gjort sig till tals för. Under senare år har verk av tonsättare som Bernstein, Charlie Parker m.fl. tagits upp. Både jazz-influenser och rockmusik har man med friskt mod tagit sig an i Orkesterföreningen.– Vad månne framtiden ha i sitt sköte i programval. De stora tonsättarna talar ju alltså till oss genom århundradena. Här är det då fråga om musik för inlevelse som motvikt till den kommersiella upplevelseindustrin.

Redo för 100-årsjubileum

I skrivandets sista stund har den inbjudne gästdirigenten **Berth Nilsson**, föreningens ordf. **Eva Thorell**, styrelsemedlemmen **Charlotte Vendel** och kassören **Eva-Marie Ottosson** finlipat planerna av den kommande jubileumskonserten. Den går av stapeln i oktober 2013. För att inte säga för mycket vet vi nu att det skall frammanas Midsommarnattsdrömmar, Trollflöjter och presenteras en bukett med lite annat smått och gott vid konserten.

Efter midnattskonsert i Amiralitetskyrkan i december 2008. Bild: K-a Ork.f.

Efter en konsert i Sparresalen i Karlskrona med Engelsk musik 2010, och i samarbete med Jämfö musiksällskap. Dirigenten Mattias Sandsjö bugar. Eva Thorell, i vit skjorta, konsertmästare sedan 2001. Bild: BLT.

Midnattskonsert 7:dec. 2012 i Amiralitetskyrkan. Mozarts KV 525 exekveras, (Eine kleine Nachtmusik). I övrigt på programmet: Giuseppe Guami, Canzona. Bach, Violinkonsert i a-moll och violinkonsert d-moll (dubbelkonserten). Solister: Eva Thorell och Sara Jefta. Dirigent: Berth Nilsson. Bild: BLT.

Peter Jablonski både spelade flygel och dirigerade Karlskrona Symfoniorkester genom Mozarts pianokonsert nr 7 i F-dur för tre flyglar 5 juni 2013. Bild: Staffan Lindbom, BLT.

De tre pianosolisterna Rebecca Barham, Peter Jablonski och Staffan Scheja tackas efter trippelkonserten. Bild: Staffan Lindbom, BLT

Persongalleri med sidhänvisning

Alexandersson, Mic	59	Danielsson, Karin	58, 60
Alm, Oscar Georg	10, 15-16	Dellkvist, Synnöve	40
Andersson, Gustav	35	Djurstedt, Jöns	3
Andersson, H.	10	Dohlin, Åke	42, 43
Andersson, Sven	41	Engelhardt, Johann	3
Andersson, Valter	51	Engström, I.	10
Andreasson, Katarina	40	Enochsson, Susan	56
Askling, J. A.	5, 12	Ericsson, J.	10
Axelsson, Jörgen	56	Erikson, Greta	38, 39
Barham, Rebecca	61	Ewers, Frans	10, 11, 18
Beckman, Alf	47	Fagerström, Johan	59
Bergmann, Rune	54-57	Forslund, Jan Erik	54
Berlin, Leo	2	Forss, Jenny	58
Bertilsson, Victoria	56	Fredljung, Agneta	40
Bjurling, Arne	36, 41	Fridell, Gunnel	51
Borrum, Anna-Stina	44, 45	Friman, G.	10
Borrum, John	44, 45	Friman, K.	10
Broman, Sten	47, 48	Fritz, Sam	31
Buttermund, Hans	24	Frykberg, Sten	50
Byström, Johan Th.	4	Gahn, Wolter	29
Byström, Oskar	4	Garlati, Lajos	59
Byström, Sofie	4	Gottfried, J. K.	6
Böckman, Inga	26	Groth, Nils	18
Carlman, Anna	26	Gudmundsson, Carl	9, 10, 15-16
Dahnmark, Carl	33, 34, 36		29, 32, 33

Gustafsson, Martin	59	von Kresz, Géza	25
Hagegård, Håkan	60	Kratko, Josef	46
Hansson, G.	11	Kreuger, G. O.	28
Hansson, S.	11	Kuick, Gustav	7, 11
Heimdal, Ferdinand	9, 10, 14, 15	Lansky-Otto, Wilhelm	60
Hjulström, Malin	59	Larsson, B. T.	10
Holst, E.	36	Larsson, Linda	58
Håkansson, O.	11	Levertin, Anna	6-7, 14, 19
Högdahl, C.	10, 28	Levertin, Lars	5, 6, 9, 10, 12, 14
Jablonski, Peter	60, 61	Levertin, Oskar	14
Jefta, Anette	33, 58, 59	Lindell, Bo	43
Jefta, Sara	59, 63	Linden, E. S.	10
Johansson, A.	11, 28	Lindberg, Kenneth	40
Johansson, I.	10	Lindholm, J.	28
Johansson, Joachim	11, 28	Lobas, Evgueni	1, 57, 58
Johansson, Stig Alvar	52, 53	Losell, Riber	51
Johansson, Viktor	31, 32	Lund, C.	10, 19
Johansson, Åsa	40	Lund, J.	11
Jönsson, Eva	58	Lundberg, H.	6
Jönsson, Gunilla	40	Marteau, Henri	9, 23
Karlinius, Maria	59	Martinsson, Bengt	53
Karlsson, Leif	58, 59	Melin, Arne	31, 43, 44
Kjellström, Sven	19, 25	Necksten, Gärt	53
Kjerrman, Egon	51	Nilsson, Berth	40, 61, 63
Koch-Sandholm, Elly	32	Nilsson, Egon	41
Kramer, Gun	47	Nilsson, Ernst	42

Nilsson, Folke	51, 52	Sandsjö, Mattias	63
Nilsson, Hanna	59	Scheja, Staffan	61
Nilsson, Torbjörn	40	Schmidt, Adolf	46, 51
Nordvall, Israel	3	Schmitterlöw, E	6, 9, 10, 18
Nyström, Eskil	45, 53	Schubert, Karl	42
Olsson, C.	10, 19, 28	Schönbeck, F. O.	9
Olsson, Otto	12	Sigurdson, Alf	43, 44
Oscarsson, Linnea	59	Sigurdson, Ann	40
Ottosson, Ernst	45	Sigurdson, Ulf	43, 44
Ottosson, Eva-Marie	61	Sjöberg, Anton	12
Ottosson, Helen	59	Sjöberg, Brita	12, 29
Palmer, E. V.	10, 19	Sjöberg, Svante	5-7,9,10,12,13, 19,28,29
Persson, Ejnar	28	Sjöberg, Sven Gösta	12
Persson, J.	10	Sjöborg, V. V.	11
Persson, J.	11	Skoglöf, John	34, 35
Pettersson, Else	42	Staafl, Per	35, 36
Pisarsky, Zackarias	3	Stangenberg, Malin	18
Porges, Rudolf	30, 31	Stenholm, Bertil	43
Racette, Jocelyn	59	Stenhammar, Wilhelm	14
Randel, Andreas	4	Stjernberg, Arvid	9, 10, 13
Resén, M.	10	Stjernberg, Carl	4, 6, 8, 9, 13, 19, 28
Rosen, A. O.	10	Strand, Sara	59
Rosén, Helle	51	Sundberg, Sune	34, 36
Rudberg, E.	10	Svensson, Edvin	23
Sandquist, Arvid	9, 11, 16-17		
Sandquist, Gertrud	7,16,18,19		

Svensson, Folke	32, 33	Wall, Torsten	12, 29, 30
Svensson, Lars	59	Wallfors, Britten	40
Syrén, Viking	45	Walter, Charon	59
Söderström, Elisabeth	39	Wedeborg, Ivan	42
Thorell, Eva	33, 58, 60, 61, 63	Westerlund, Rolf	38
Thorell, Margit	33	Wik, Gunnar	35
Thorell, Torsten	33, 36	Wikberg, Gösta	35
Törnström, Emanuel	4	Wirde, Gottlieb	29
Törnström, Johan	4	Wisén, Katja	56
Utterström, Bengt	60	Witkowsky, W.	30
Vendel, Charlotte	59, 61	Wolf, Endre	37, 38

Källor och litteratur

KÄLLOR

Blekinge museums arkiv, BLM

Fotoarkiv

Klipparkiv

Liljas Blekingesamling

Musikaliska sällskapets handlingar 1817-1880

LITTERATUR

Karlskrona Orkesterförening 1913-1923: Berättelse med anledning av 10-årsdagen den 11 december 1923 (1923). Karlskrona: Orkesterföreningen.

Karlsson, Leif (2006). *Musikliv i Karlskrona under forna dagar*. Karlskrona: Blekinge Museum.

Levertin, Lars (1930). Teater och musik. Kap. XXI i *Karlskrona stads historia*. Vol. 3. Karlskrona: Bromé. S. 442-474.

Musikföreningen i Karlskrona 1899-1909: Berättelse med anledning af 10-årsdagen den 23 januari 1909 (1909). Karlskrona: Musikföreningen.

Musikföreningen i Karlskrona 1899-1949 (1949). Karlskrona: Musikföreningen.

Porträttgalleri från Blekinge (1932). Malmö: Skånetryckeriets förlag.

Rostin, Per (1994). *Flottans musikkår i Carlskrona*. Karlskrona: Föreningen Gamla Carlskrona. (Årsbok Föreningen Gamla Carlskrona).

Sandberg-Böckman, Inga (1983). En gammal Karlskronaflickas minnen. *Blekinge Läns Tidning (BLT)*, 1983-07-25.

ÖVRIGT

Urval ur Karlskrona Orkesterförenings program

Författarens egna dokument, minnen och hågkomster

KARLSKRONA 2013

Leif Karlsson